

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség közérteke visszajárása
 vagy megőrzése nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 26.

Küzdelem Horánszky örökségeért.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, ápril 26.

Mindenütt a sablonok uralkodnak. Ha nagy ur, államférfiu hal meg, természetes, hogy a ravatalozási requisitumok között ott kell hogy legyen az érdemrendek kiállítására szolgáló bársonyos párnácska. És megokolt ennek a párnácskának az alkalmazása különösen nálunk, a hol nincsen egyetlen épkezláb ember is, a kinek ordója ne volna. A ki pedig a mellett, hogy katonaviselt ember, közszolgálatban is áll, annak legalább is két mellfityegője van.

Egyetlen egy emberünk volt csak ordótlan: Horánszky Nándor. De a mikor meghalt, a sablont nála sem engedték el. Odaállították a koporsója lábához azt a bizonyos párnás asztalkát. Ugyanazt, a melyen nemrégiben Széchenyi Pálnak meg Tisza Kálmánnak ordói diszlettek.

Erre az asztalkára azonban ezuttal nem került ordó. Csak néhány hervadt rózsaszirm hullott rá, aközben hogy a koszorukat a koporsóra helyezték.

* * *

És Horánszky elhalálozásával megindultak a kombinációk az utódra nézvést. Sorra emlegették Hieronymi Károlyt, Láng Lajost, Vörös Lászlót, Nagy Ferenczet, Gaál Jenőt. Majd a skartban lévőket: Wekerle Sándort meg Szapáry

Gyulát hozták forgalomba. — Ezután *Andrássy* Gyula grófból belügyminisztert csináltak, a kereskedelmi tárczát pedig *Szell* Kálmánnak szánták. Rá került a sor *Lukács* Lászlóra is, hogy a pénzügyek mellett ideiglenesen a kereskedelmi dolgokat is ő vezeti. Legujabban pedig *Darányi* Ignácczal cseréltetnek tárczát. E szerint *Darányi* a kereskedelmi minisztériumot venné át, a földmivelésügy élére pedig az agráriusok vezére, *Zselénszky* Róbert gróf kerülne.

És ennek a kombinációnak volna talán a legtöbb valószínűsége, mert tradíció nálunk, hogy erőinket mindig alkalmatlan helyen akarjuk alkalmazni. *Darányi* bevált mint földmivelésügyi miniszter, ideje tehát, hogy olyan pozícióba juttassuk, a hol kevésbé lesz a helyén.

Fölmerült mint jelölt *Batthyányi* Lajos gróf is és erősen tartotta magát egy másik mágnásnak a neve, *Széchenyi* Imre grófé.

Ugy látszik, hogy legutóbb az a jelszó, hogy a kereskedelmi tárcza mágnással töltsék be.

A tülekedés különben csak rövid ideig tarthat, mert *Szell* Kálmán kijelentette, hogy az új minisztert a jövő hét folyamán nevezteti ki.

* * *

A függetlenségi és 48-as Kossuth-pártnak csütörtökön szenvedelmes tanácskozása volt. A honvédelmi miniszter költségvetése került szóba és ennél azután a párt kimondotta, hogy *Fejérváry*

Géza báró ellen a vitában heves támadást fog intézni. Felhangzottak békeltető hangok is, a harci riadó azonban tülharsogta, mert *Fejérváry* Géza báró fel-lábolt a betegségéből is. Az ellenzék ki-mélte betegsége idején, most azonban megtámadja és a felszólalással *Barabás* Béla alelnököt bizta meg. *Barabás* azonban nem vállalhata el, mert sürgősen el kellett utaznia és meglehet, hogy éppen távollétében kezdték volna meg a honvédelmi tárcza tárgyalását.

Éppen az imént kolportálták a Ház folyosóján, hogy a kereskedelmi tárczát mégis csak *Lukács* László vállalja. Ezen kombináció szerint *Popovics* pénzügy-minisztériumi miniszteri tanácsost, *Lukács* jobb kezét és bécsi utazásaiban kísérőjét államtitkárrá neveznék ki; a pénzügy-minisztérium élére miniszternek pedig egy reprezentatív politikust terveznek. Voltak olyanok is, a kik azt állították, hogy *Popovics*ot egyenesen miniszternek nevezik ki, ha *Lukács* a kereskedelmi tárczát elvállalni hajlandó.

Érdekes *Tisza* István grófnak a je-löltetése is, egy megbízhatatlan hír sze-rint az ellenzék ajánlotta *Szell*-nek az-zal a hozzáfűzéssel, ha beválik, a kabi-net nyer vele, ha nem válik be, akkor egyszer és mindenkorra eltevődött az ut-ból. Az ellenzék kisebb része azonban aggályosnak tartotta *Tisza* kinevezését, mert tart a fortélyosságától. Nincs ki-zárva, hogy praktikáival megkedvelteti magát Bécsben és akkor elmondhatná a parlament, hogy fogtunk törököt, de nem ereszt.

* * *

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

A Hintaló.

Irta: Sas Ede. A Kath. Szabad Liceum zárúnnepélyén szavalta: *Novák* Irén.

I.

Bedördül a tölgy kapu szárnya,
 Be van csukva a bérkaszánya.
 Szük udvarába holdsugár
 Mint egy mély kutba, kukucsál.
 Fenéken búsan hallgat a setétség
 Az irigylendő, víg rabszolga-had,
 Akiknek élte könnyebb, boldogabb,
 Mint sok, sok gazdái e Babilontoronyba,
 Vergődve tépő, tébolyító gondba...
 A színházból később térnek haza,
 S majd hajnaltájt a korhelyek hada —
 A házmaster most lop álmat az éjtől.
 Lassankint minden ablak elsötétül.
 Csak egy kicsiny lakásban vannak ébren...

Fiúcska alszik anyja hű ölében,
 A lámpa is oly fáradt, beteg, álmos,
 Nem vidáman ragyog a vacsorához,
 Máskor olyan kapós a lakoma:
 Ma érintetlen a sült burgonya!
 Lehajtja gondterhes fejét a férfi —
 A nő se tud vigaszt rebegni neki,
 Szava mint temetői szél, sóhajto...
 Holnap hát jó a végrehajto.
 És szól a férfi: »A várost bejártam,
 Az ördögnek is térden kunyoráltam,
 Eladtam volna a lelkem, a testem,
 Hogy azt a pénzt előteremtsem.
 A szegény mart, majd elkopott a lábam, —
 S minden hiában, — jaj hogy mindhiában!
 Elviszik holnap mindenünk,
 Mi lesz velünk, nagy ég, mi lesz velünk!
 S a feleség mit tud felelni rája?
 Kitérő könnyeit szívébe zárja,
 Hogy férje szíve még jobban ne fájjon,
 S ne hagyja el fiát az angyalálom...
 Titokban téved csak a szeme, lopva.
 A drága, kedves butorokra...
 Ó Krözusai mérhetlen vagyonnak.

Boldog urai büszke hatalomnak,
 Ha rátok tör a szerenese szeszélye
 És letaszít az oromról a mélybe,
 Ha kirabol egy röpke pillanat,
 S kincseitökért koldusbotot ad:
 Nézzétek ezt az árva kis családot
 S mosolylyal túrjáték tragédiátok!
 A veszteségték ahhoz mind kevés,
 Hogy mit pusztít el itt — egy árverés!
 Szegény embernek minden butora,
 Bármily kopott és ócska, rozoga;
 Mind egy-egy fényes diadalmi jel:
 Az élet harcán aratott siker!
 Küzd a szegény az élet szörnyű harcán.
 Roskaszítja járom, sorvasztja a napszám:
 És álma nem kincs, pazar jutalom:
 Az álma egy szép, új almárium...
 Oszlopot rakni győzelmes Trajánának,
 Dicső dolog, — zengik a dalnokok,
 Ki egy kis fészket berendez magának:
 Hadd zengjem én a szegény irnokot!
 Ha tarka képek függnek a falon,
 E fényűzését is magasztalom;
 Otthona gyöngéd beczézése ez.

Schön Lipót nagyvárad első minőségű kiffi sütődéje.

Naponta friss házi kenyér.

Különös figyelmet fordítok arra, hogy készítményeim tisztasága és jó első minősége által a t. közönség bizalmát kiérdemeljem.

Értesítem a t. közönséget, miszerint *Széchenyi*-téren, a *Szilágyi*-féle helyiségben egy a mai kor igényeinek megfelelő sütődét nyitok. Hogy az általam készített sütemények más készíttéssel össze ne cseréltesenek és első minőségük kitűnjék, minden kihordó eszközeimet

„SCHÖN” jelzéssel láttam el.

Szél Kálmán ma délben Bécsbe utazott. Mint értesülünk, holnap fog eldőlni Bécsben, vajjon ki legyen a kereskedelmi miniszter.

Eddig a legnagyobb bizonytalanság uralkodik és komoly jelölteként csupán Nagy Ferencz és Láng Lajost emlegetik.

Andrássy Gyula gróf a felajánlott kereskedelmi tárczát, ugyszinte a delegáció elnökségét is visszautasította.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 26.

Az igazságügyi vitában ma Babó Mihály a közigazgatási hatóságok és közegek birói funkciójának gyakori káros voltára figyelmeztette a Házat. Több kritikai megjegyzés után azzal vádolta a kormányt, hogy a *birák politikai magatartásáról fekete könyvet* vezetnek. Flósz igazságügyminiszter és elődje, Erdély Sándor siettek ez ellen tiltakozni.

Azután Mandel Pál kormánypárti is helytelenítette a csendőrök birói hatalmát, mely megvan. Egyébként polemizált az ellenzéki szónokok ellen. *Simonyi-Semadam* szavait magyarázó szavai után *Weszelovszky* Ferencz tót nemzetiségi beszélt nagy fenék kerítéssel a néphullámokról, hogy kilyukadjon a szive vágyára: a nemzetiségi bírósági nyelvre, melylyel boldogítani akarja Magyarországot. Az osztrák állapotokat természetesen senkinek sem volt kedve hazánkba behozni.

Molnár János a tűzhelyvédelemről nyújtott be határozati javaslatot. *Visontai Soma* a jogrend terén mutatkozó ferdeségekről beszélt és azt hangoztatta, hogy a törvény szavait azonnal módosítani kell, a mint a hiba mutatkozik és nem kell várni a törvény revíziójára.

Elnök: *Apponyi Albert* gróf.

Napirend előtt *Belicska Béni*, az igazoló bizottság előadója betérjesztette *Ráth Endre* kézdívasárhelyi mandátumát, melyet a bizottság 30 napi határidő fentartásával igazolt.

Ezután a napirend következett: az igazságügyi tárcza folytatólágos tárgyalása.

A birák fekete könyve.

A vita fonalát ma Babó Mihály vette fel. Hivatkozik arra, hogy az igazságügyi miniszter maga is beismerte azt, hogy bajok vannak, a mi igazolja az ellenzéki padokról elhangzott kívánalmakat. Első sorban a közigazgatási hatóságok által gyakorolt kihágási biráskodásról szól, amely sürgős reformra szorul. Az ügyvédi kar autonómiájára tett miniszteri nyilatkozatot örömmel üdvözlö, de sürgeti az ügyvédi nyugdíjintézmény megalapítását. Hozzájárul Várady Károlynak az ügyvédi rendtartás reformja dolgában tett határozati javaslatához, de védelmére kel a megvádolt jegyzői karnak, melynek hazafiságáról a história beszél. Lehetővé kell tenni, hogy a jegyzők tisztán a közügyeknek éljenek, de akkor egyrészt anyagi kárpótlást kellene nekik nyújtani, másrészt a népek is kell olyan irást tudó embert adni, aki vezetője, tanácsadója, barátja legyen.

A katonai biráskodás reformjának sürgős szükségességét bizonyára a miniszter is belátja, de elvárja, hogy az itt hangoztatott elvek abban érvényre fognak jutni. A konstantinápolyi főlebbviteli bíróságról szólva elvárja, hogy a lejáró tíz évi határidő után a miniszter is fog módot találni arra, hogy a magyar jogszellem, nemzeti nyelv és címer kellő becsben legyen.

A kuriai biráskodásról szóló törvény hiányát ismertették már és ő is csatlakozik a reformokat célzó felszólalásokhoz. A fogházi lelkészek helyzetének javítását sürgeti. Tudomása van arról, hogy a miniszteriumban megnyire ellenőrzik a birák politikai magatartását. (Mozgás a szélsőbalon.) Rendszeresen könyvet, ugynevezett *fekete könyvet* vezetnek róla.

Flósz Sándor igazságügyminiszter: Az nem áll!

Erdély Sándor volt igazságügyminiszter: En nem tudok róla!

Babó: A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Mandel Pál: Hangsúlyozza, hogy igazságügyi kérdésekben az ellenzék és a kormány-párt között tulsjdonképpen nincs is különbség és az ellenzék tegnap is gyakran kísérete helyesléssel a miniszter szavait. Mind e mellett az ellenzék még sem viseltetik bizalommal iránta. Hosszasabban polemizál Bakonyival és Simonyi-Semadammal. Ő minden izében magyar ember s minden irányban a magyarosításra törekszik. (Helyeslés.) Amde a kereskedelemben az igazságszolgáltatásnak halania kell az internacionális nemzetközi jogviszonyokhoz. (Helyeslés jobbról.) A csendőrség mai helyzetével nincsen megelégedve, birói jogkörrel van feiruházva, bár kismértékben s ez helytelen. Mert legtöbb nem ért hozzá. A

csendőrség értelmiségét kellene első sorban emelni.

A birói kar méltóságához nem tartja illoenek az ügyészség és bíróság fokozását u. m. alügyész, főügyész, albiró, biró stb. Ezt el kell törölni. A biró legyen biró, az ügyész ügyész.

Egyébként csatlakozik a miniszter tegnapi kijelentéséhez s a költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbról.)

Simonyi-Semadam: Röviden megokolja, miért nem fogadja el pártja a költségvetést. Két okból. Első sorban azért, mert a költségvetés elfogadását a Ház egyuttal, bizalomnak is tekintti az illető kormány iránt. Mivel pedig pártja nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, bár a költségvetést elfozadná, ennek daczára azt meg nem szavazhatja. A második az, hogy több rendbeli félreértés támadt közöttük és a kormány közt.

Ezért ismétli pártja álláspontját. (Helyeslés a néppárton.)

Weszelovszky Ferencz: Olcsóbb igazságszolgáltatást követel, mely esetben jobb törvényekre, igazságosabb bírakra és más ügyvédekre volna szükség. Az olcsóbb igazságszolgáltatás mellett, annak gyorsabb menetét is fölötte kívánatosnak tartja. Hazánk szomszédnépeinél az igazságszolgáltatás azon népek nyelvein történik. Így Morva, Cseh és Szilézsországonban 3—4, Bukovina, Steier és Karinthiában 2—3 nyelven történik az igazságszolgáltatás.

Ballagi: Elég baj!

Weszelovszky: Ezt csupán hazaszeretetből hozza fel s ajánlja a Ház figyelmébe. A magyarság ezzel csak nyerni fog, mert felszínre juttatja az egyenlőség, testvériség és szabadság hármasszent fogalmát. Mert most e hármasszent jelszót a hullámvölgyekben elmerülni látják a tótok.

A költségvetést nem fogadják el, mert nem segít azon a szegény népen semmit az. (Helyeslés a tót képviselő közt.)

Molnár János: A végrehajtási törvény revízióját sürgeti s erre vonatkozólag pártja nevében határozati javaslatot nyújt be.

A költségvetést nem fogadja el.

A szóbeliség.

Visontai Soma: A szóbeliséget be kell hozni az igazságszolgáltatás egész vonalán, mert ez míg egyrészt olcsóbbá, másrészt sokkal biztosabbá teszi az igazságszolgáltatást. A szóbeliség behozatalához azonban első sorban képzett birák és képzett ügyvédek kellene. Igaza van Eötvösnek, hogy hazánkban az ügyvédek s egyáltalában a jogvédő osztály ellen ellenséges hangulat uralkodik a társadalomban.

Poézis — amit részletekre vesz . . .
Hát az öreg ingaóra?
Mélabus dalt tudok róla . . .
Kinézték a kirakatba:
Mesés árát kuporgatva
S hányszor elment szévre, fára,
A jó ingaóra ára!
S mikor végre megvehették:
Az volt ám a nagy ünnepség!
Mintha élne, ugy becézték,
Hallgatták a ketyegését
Szólt a férfi: »Édes párom,
Ugy gondolom, ez csak álom!«
S szólt az asszony! »Jó az Isten
Csak tovább is megsegítsen!«
S ugy megsirtak mind a ketten,
Tulboldogan, önfeledten . . .
Öreg óra, ingaóra —
Üss ma nekik búcsuzóra! . . .

II.

A hajnalsugár varázsvosszeje
Megérinti az alvó Babilont,
S egyszerre nyüzsgő élet száll bele,
Munkába áll — de nem! — munkába ront!
Egy házban itt nagyobb a lárma,
Mint tiz faluba, tiz határba!
De itt ami fölver, a zürzavar:
Nem a szelid hajnali dal.
Csattog a műhely, koci robot, —
Oly süket, oly rideg ez a robot!

Csengő harang szó, pitypalatty —
Itt csak a naivok álma vagy! . . .

S reggelre kelve, szól a férj.
»Mi elmegyünk, fiam, de mit se félj!
A végrehajtó bácsi jönni fog.
S azután szépen megperdül a dob . . .
Butorunk, elviszik — de visszahozzák —
Szegény fiacskám — Isten hozzád!«

S összecsókolván a kis fiut.
Fut a házaspár, messze, messze fut,
Hiszen nem tudták volna nézni végig.
Kíneseiket hogy mint kótyavetyelik
S a esőp házörző egyedül maradva,
A kártyavárat buzgón, vigan rakja!
S ha ráfúj s üszedől a büszke ház:
Van ujjongás és tapsolás!
Néjj fel, fiacskám! mernék rá fogadni:
Kártyavárad' — meg fogod siratni.

Kopognak. Föltáru! az ajtó.
Kíséretével jó a végrehajtó:
A legszomorubb vásáron vevők,
Oly érzéketlenek, mint a halottvivők . . .
A kis fiu már oly kívánsi:
Dobolni mikor kezd a bácsi?
S perdül a dob, tompán pereg:
Hogy örvend néki a gyerek!
Oly szomorú pedig a szója.
Mint rég ha hull a koporsóra . . .
És felhangzik a »Senki többet!«

S kiürül minden szobaszöglet.
S még mind kevés, minden kevés,
Nem felt ki a követelés!

Fürkészve néz szét a hiéna-nép:
A négy fal közt akad-e préda még?
S egy nagyszakállu vén kiált: »Hahó!
Hát ez a cifra hintaló?
Nos, egy kettő! Vásárra véle!
Három korona . . . Ki ad többet érte?«

S előrohan most a sarokból
S a ki fiunak zápor könnye esordul.
Megöleli a paripácskát:
Az Istenért, csak ezt ne bántsák!
Lába kesely; a neve Héja —
Apuska vette ajándékba!
A homlokán csillag ragyog —
Ha elviszik: belehalok!

Árva teremtés ki segítne rajtad?
A végrehajtó néz merőn és hallgat,
Gyereke honn van néki is elég:
Sok kenyérért siró eseléd,
Kell, kell a pénz ruhára, iskolakönyvre,
Lábad a szeme sűrű könybe . . .
Szegény ember! hát jószívű botor —
Zsebéből egy kis pénz elökotor,
Az összeghez teszi — éppen kifutja!
Hintalovacskád itt marad fiucska!
Ne pityeregj hát! Áldjon meg az ég!
Jerünk urak? Sok dolgunk van ma még —

E hangulat pedig nagyrészt igazságtalan, mert a magyar jogvédő osztálynak historikuma van s tények igazolják, mily hervadhatlan érdemeik vannak a haza érdekében. Ez érdemeiket tekintve pedig méltán elvárhatta volna a jogvédő osztály, hogy a polgári perrendtartásban gondoskodás történjék róla. (Ugy van! Ugy van!)

De legjobban fáj az ügyvédi kárnak az, hogy e bizalmatlanságot maga a miniszter részéről is, sajnos igen gyakran tapasztalja. Reméli azonban, hogy a javaslat tárgyalásánál az igazságügyminiszter orvosolni fogja a sérelmeket. Az új bünvádi perrendtartás a miniszter igazságszeretét és liberáliszmusát igazolja.

Kéri a minisztert, ne térjen el a feltételes elítélésektől. Példákat sorol fel, hogy törvényeink rendkívül szigorúan ítélnék a nyomor miatt elkövetett kisebb lopások miatt. Ezt helyteleníti. (Helyeslés.) A becsületsértések és rágalmozások eseteinél nincsen megelégedve a jogszolgáltatásokkal. Felhívja a minisztert, szerezzon be adatokat az ilyen esetekben hozott ítéletekről és abban az esetben nem hiszi, hogy az a kormány, mely zászlajára a jog, törvény és igazságot írta fel, továbbra is e nézést az ott folyó jogtalanságokat. (Helyeslés a szélsőbalon).

Ezután sorra rámutat a hátrányos esetekre s követeli, hogy az összes sajtópörökben esküdtszék ítéljen.

A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon).

Öt perc szünet.

Szünet után

Krasznay Ferencz után **Veszélovsky** a bíróságoknak a nemzetiségek nyelvén való bíráskodását javasolja, mert itt a parlamentben is, mely különben sem magyar, a nemzetiségek vannak többségben.

Veszélovsky ezen kijelentése óriási botrányt idézett elő, olyannyira, hogy szavainak magyarázatot adni az irtózatossáiban nem képes.

Felkiáltások balról: Szégyen! Gyalázat! Rendre kell utasítani!

Midőn szóhoz jutott, azon nézetének adott kifejezést, hogy ez a törvény megváltoztatható.

Felkiáltások: Nem igaz! Hazudik! Gyáva, kutya!

Elnök: Mondta-e, hogy ez nem magyar parlament?!

Veszélovsky: Meglehet, hogy mondtam! — **Gyáva! Nyomorult, pimasz!**

Elnök: Veszélovskyt rendretasítom!

Plósz reflektál a szónok kijelentésére és

III.

S fásultan ballag haza anyja, apja,
S eléjük fut a kis legény kacagva:
»Tudják, mi újság? Elmondom mindjárt:
A végrehajtó bácsi már itt járt!
Jöttek vele más nagy szakállu bácsik;
Elvettek mindent, mind egy lábíg!
De hát ne sirj anyám apám
Nem bántották pejparipám!
Hiszen tudjátok: táltos fajta:
Meseországba szállok rajta!
Gyi te cocó, meg se állj —
En vagyok a kis király!
S esillogó szemmel pattan nyeregbe,
Adta huszárja, ejnye be hetyke!
Mellelte térdre rogy édes anyja —
Örömkönyeibe ful a hangja...
S mellettük térdre roskad a férfi,
Csókolja őket, ahol éri...
Vagyonukat már nem is siratják —
Hisz ott hagyták a falovacsát!

azon nézetének ad kifejezést, hogy a nem magyar beadványt helytelenítik.

A költségvetést részletekben elfogadják.

Részletek tárgyalásánál **Hortoványi** a bírói kar fizetésemelését kéri.

Plósz állítja, hogy ez az általános fizetés-rendezzéssel összefügg.

Az ülés ezzel véget ért.

A jogász-egylet vitaestélye.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyérdékű vitaestélye volt tegnap a nagyváradai jogász-egyletnek, a melyben dr. **Berkovits** Ferencz multkori felszólalására dr. **Flopu** György táblabíró adta meg a választ. Mély filozófiai tudással, nagy látkörre valló ismeretekkel felfegyverkezve ment a vitába és általános tetszést keltett nagyszabású, bölcs belátásról, mérsékeltől és nemesen érző szivire valló felolvasásával, melynek hatását lerontani a radikálisok leventéje, dr. **Várady** Zsigmond vállalkozott.

Várady rögtönzött felszólalásának tényleg nagy volt a hatása. A röpködő szellemességek frissen tartották a hallgatóság figyelmét, a jogi és statisztikai érvek hatása sem maradt el, a kiélezett helyeknél a komoly jogász-egylet is derültéjszéken vagy tapsokban tört ki, csak a mélyebben figyelő vette észre, hogy dr. Várady éles és pattogó golyói levegőt találnak, a mennyiben argumentumait olyasvalami ellen zudítja, a mit senki sem állított. Ennek kifejezést is adott az elnök a gyűlés végén — a mikor aztán az egyhangulag felzúgó éljenek és tapsok mind az elnök éleslítésének szóltak.

Annyi bizonyos, hogy a harmadfél óráig elhúzódó vita ritka szellemi élvezetet nyújtott; lesz annak egy maradandó emléke is: **Flopu** felolvasását kinyomatják.

Az érdekes vitaestélyről tudósításunk következőleg hangzik:

Dr. Flopu György felolvasása.

Flopu György szerint a törvénytelen gyermekek helyzetének kérdése szociálpolitikai kérdés. A baj társadalmi baj, a melyet ha a törvénytelen gyermekek egyenjogúsítása útján akarunk gyógyítani, ez egyértelmű lesz a házasság megdöntésével.

Igaz, hogy a nyugati népeknél van némi hajlandóság arra, hogy ebbe az irányba haladjanak. Hanem szoros kapcsolatban áll náluk az erkölcsi élet meglazulásával, a kicsapongásokkal, a léhaság ezer nemeivel, a miről nálunk szó sincs. Eppen azért színdíri kitarunk álláspontunk mellett, a melyre a családi élet szentsége van írva. Egyébként a radikális szocialisták magok sem akarják a családi életet mindnyájan megsemmisíteni.

A társadalmi bajnak a törvénytelen gyermekek léte csak egyik tünete. Ha őket egyenjogúsítjuk is a törvényesekkel, még akkor sem gyógyítottuk meg magát a bajt, mely tovább fog fennmaradni. A törvénytelen gyermekek létrejöttüket erkölcsileg torz-viszonyok köszönik, létük erkölcselenség, míg az erkölcsnek eredményei csak a törvényes gyermekek.

Az a kérdés, mily álláspontot foglaljon el velük szemben a törvényhozás?

E tekintetben kétféle nézet uralkodik. Egyik a Windscheid-féle **vétkeességi elmélet**, mely szerint mindenki tettéből az ő felelőssége következik. E nézet következetes keresztülviteléből folynék, hogy a beszámíthatlan állapotban volt egyén ellen nincs apasági kereset és nincs plurium concubentium exceptio.

Másik nézet a **vérségi kapcsolat elmélete**, mely szerint a vérbeli összeköttetés egyedül

kötelez felelősségre, tehát beszámíthatlanságról a tett elkövetésénél szó sem lehet s helye van a plurium concubentium exceptionak.

Ezen a két nézetben vannak aztán moralista és szocialista bölcsészek, kik a kettő közt megoszolva, vitatják a maguk nézeteit. **Vannak** olyanok, a kik az **apai** család mellett **nemzói** családot is ismernek; de mert ez utóbbi felfogás hibás, azért juthatnak be a törvénytelen gyermekek az apai családba csak kivételes utakon-módokon: törvényesítés, királyi kegyelem stb. által.

Attérve **Kepes** L. Miklós értekezésére, azt a kérdést veti fel, mint az értekezésnek lényegét, hogy szükséges-e a törvénytelen gyermekeket mindazon kedvezményekben részesíteni, a melyekkel a törvényesek bírnak, vagy sem? Ha nem, akkor a kérdés csak az emberszeretet pajzsa alá tartozik. Ha igen, akkor a feleletet indokolni is kell. Indok csak az, hogy a törvénytelen gyermek is ember. A mily szép indok, épp oly gyenge. Mert hiszen az **emberi** jogok valamennyijével fel van ruházva a törvénytelen gyermek is, de a családi jogokra nem tarthat igényt, mert a családi jogok nem azonosak az emberi jogokkal. Ha az egyenjogúsítást keresztülvinnők, az nem javítana semmit, mert a törvényes gyermekek helyzetét megfosztaná annak varázsától, másrészt pedig bizony azért még mindig lennének törvénytelen gyermekek.

A feltett kérdésre tehát a felelet csak egy lehet: **a társadalomnak nem kell a törvénytelen gyermekeket a törvényesekkel egyenjogúsítania.**

Egyenként kimutatja értekezése végén, hogy a Kepes által javaslatba hozott egyetlen esetben sem lehet az egyenjogúsítást kimondani. Különösen az apa elismeréséhez nem szabad az egyenjogúsítást kötni, mert hiszen ez világosan a **nőközösségnek** törvénybe iktatása volna.

A törvénytelen gyermekek létének általában két oka van. Egyik az anyagi javak hiánya bizonyos társadalmi tömésekre nézve, a mely tömegek épp ezért nem is nagyon vonzódnak a gyöngéd családi élet felé. Másik ok a városokban felhalmozódó reugeteg erkölcselenség, az élvhajzásznak ezer kínálkozó módja. És ha megvannak az okok folytán a törvénytelen gyermekek, vallásos és erkölcsös neveléssel még mindig lehet belőlük hasznos polgárokat nevelni.

A törvénytelen gyermekek helyzetének kérdése még náluk nem aktuális. De ha aktuális lesz valamikor, akkor is bizonyos tekintetben inkább a tulajdon szentségéhez nyuljunk, mint az erkölcsöz. A haza mindenek előtt — s épp azért erkölcsileg a hazát sülydeni nem engedhetjük. (Viharos taps és éljenzés).

Dr. Várady Zsigmond beszéde.

Ezt a beszédet hallani kellett. Oly annyira közvetlen volt, hogy csak a hallgatóságra volt megragadó hatása, míg így a gondolatmenetből inkább a beszéd gyengéje tűnik ki: az, hogy állításai jórészt meg nem állanak, más jórészt pedig el nem hangzott, képzelt ellenvélemény-nyel hadakoznak vitélül.

Dr. Várady szerint vannak a kérdésben olyan momentumok, a melyek a szocializmusra és a melyek a politikára tartoznak; de van e mellett a kérdésnek jogi és erkölcsi oldala is.

Mi itt az ideális elveket adjuk elő; **és ez az ideál csak a gyermekek teljes egyenlősítése lehet.** Hogy e nézetnek annyi az ellensége, annak egyszerű az oka: az, hogy nem tudunk szabadulni a környezettől, a melyben felnőtünk s az öröklött, hagyományos nézetektől. A konzervatív gondolkodást félelem lepi meg a kérdéssel szemben, holott erre nincs ok. Mert hiszen folytonos a változás mindenfelé, nem kell tehát megijedni attól, hogy mi lesz egy új intézmény behozatalával, sok minden megváltozott már, a mit megváltozhatatlannak tartottunk.

Az az érv, hogy a radikális álláspont a családi állást és az erkölcsöt megsemmisítené, nem áll meg. Ha valaki képes őt meggyőzni arról, hogy a radikális álláspont a családot

BOROS I.

órás és ékszerész

ajánlja dús választéku raktárát a n. é. közönség szives figyelmébe a hol is mindennemű arany és ezüst ékszerek, különféle zseborák és a legváltozatosabb kivitelű inga-órák a legjutányosabb árak mellett szolgáltatnak ki. Ugyancsak mindezen szakba vágó javítások a legolcsóbb árak ellenében eszközöltetnek. A tisztelt vevőközönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel

BOROS I. órás és ékszerész.

és erkölcsöt lényegesen sérti, mindent visszavon, a mit e kérdésben eddig irt és mondott. (Csak szaván ne fogja valaki!) Nem írja alá azt, hogy az állam alapja a család, azt se, hogy a családon kívül erkölcsös élet nincs. Csak annyit ismer el, hogy a mai élet alapját a család képezi. Ha tehát valaki a családot sérti, mondja meg, mit akar helyébe tenni. O most egyáltalán nem akarja a családot sértani.

A radikális álláspont az egyetlen, a mely erkölcsös, ezzel áll vagy dől. A radikálisoknak csak arra van szükségük, hogy elfogulatlan-sággal vizsgálják nézeteiket s viszont ehhez az kell, hogy minden öröklött nézeteinkről szabaduljunk. Akkor aztán rájutunk arra az eredményre, hogy a gyermekek egyenlősítése a családot alá nem ássa, mert hiszen senki sem nősül azért, hogy gyermekei törvényesek legyenek.

Ma a törvénytelen gyermekek egyenlősítése mellett ugyanazok a szomorú következmények állanak, a melyektől a konzervatívok az egyenlősítés kimondása esetén félnék.

A család nem alapja az államnak s az államot csak az veszélyezteti, ha bünt követ el önmaga ellen. A középeurópai államok legtöbb bünt követnek el maguk ellen és azok sülyednek legjobban.

Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a hol a törvényhozás a törvénytelen gyermekekkel szemben bőkezű, ott a törvénytelen gyermekek száma csekélyebb.

A radikális álláspont a közerkölcsiséget emelné. Ezt az ellenpárt azért nem ismeri el, mert míg ő mindig az apát látja, elfelejti, hogy a radikálisok pedig mindig a gyermeket látják. (Zajos ellentmondások; Ritoók elnök határozottan tiltakozik az ellen, mintha valaki efféle mondatot volna.)

A törvénytelen gyermek apja ma mentes mindenféle teherrel; dr. Várady ezzel szemben a tartási kötelezettség kimondása mellett meg is büntetné a törvénytelen gyermek apját, hivatalvesztéssel, politikai jogai felfüggesztésére itélné. (Helyeslés.)

Végül kijelenti, hogy a mi mostani gyermek-tartási pereinket fogja a jövő század a mi boszorkánypereinknek nevezni, ezzel előadását folytatását a jövő alkalomra halasztja.

Ritoók Zsigmond elnök kijelenti addig is, míg részletesen felelhetne, hogy az ő álláspontja egyszerű: radikálizmus a gyermek érdekében: *mindent a gyermekért: de semmit, ami a családi intézményt aláássa* (Általános helyeslés, taps és éljenzés).

A vitát, melyet nagyszámu közönség élvezett végig, jövő szombaton folytatják.

A város világitása.

— Állásfoglalás a házi kezelés mellett. —

Évek óta foglalkozunk a világitás kérdésének megoldásával s bár eljutottunk már az utolsó órához, még mindig alig teszünk egy-egy lépést előre. Küzdenünk kell az újabb és újabb akadályokkal, amelyeket jóakaróink gördítenek minduntalan a város életére annyira kiható kérdés megoldása elé.

Legújabbán a közuti vasut gyámja: a Forgalmi Bank akart egy újabb görcsöt kötni a világitás ügyére, azonban a világitási bizottság, legalább egyelőre, elhárította a veszélyt.

A világitási bizottság tegnapi ülésén különösen a bizottság egyik szakértő, nagy tudományú tagja: dr. Károly Irén mutatott rá a veszélyre, amely abból származik a városra, ha annyi herce-hurca, kijátszás után ismét szóba állunk most a közutival s kombináljuk a villamos vasut kérdésével a világitás ügyét.

Különbösen hiába volt egyik-másik biz. tag jóakaró pártolása, a közuti vasut-társaságot alaposan letárgyalták. Egyetlen bizottsági tag nem volt, aki bizalommal viseltetnék iránta.

Es erre rá is szolgált.

Az értekezlet lefolyása a következő volt: Bordé Ferencz főjegyző elnökölt s egy-uttal mint előadó szerepelt. A bizottság tagjai közül jelen voltak:

Rimler Károly polgármester, dr. Károly Irén, Mezey Mihály, dr. Hoványi Gyula, Komlóssy József, Bozóky Béla, Gerő Armin, Guttman József, Sztarill Ferencz és Lovass Zsigmond.

Bordé Ferencz előterjesztette a szűkebb szakértőkől álló bizottság tárgyalásának eredményéről szóló jelentést, amely felöleli az összes ajánlatokat s azok bírálatát. A részleteket a szűkebb bizottság tárgyalásakor ismertették.

Biztos kilátásba helyezi Miskolcz, Szabadka stb. példáját véve alapul, hogy az első 2—3 évben már annyira fejlődik a villamos magán világitás, hogy eléri a 1.200.000 hektowattot. Ezt ne engedje ki a város a kezéből, hanem építtesse ki a telepet s házilag kezelje a világitást.

A telep építésére két ajánlat érkezett be: a Ganz-czégé és Rimanóczy és társaié, mely utóbbi szerint az ajánlattevők a Ganz-czég áraiból még 5%-ot engednek.

A hosszú jelentés végén javasolja a szűkebb bizottság, hogy mondja ki a törvényhatóság, miszerint a köz- és magánvilágitásra szolgáló központi telepet, a hálózatot a Ganz-czég tervei szerint önköltségen kiépíti a város s a világitást házilag kezeli. — Hivja fel továbbá a törvényhatóság az eddigi pályázókat, hogy záros határidő alatt új ajánlatot adjanak be, a most már végleg összeállított alapon. (Helyeslés.)

Sztarill Ferencz felvetette a kérdést, hogy miért nem hirdet a város nyilvános pályázatot?

Bordé Ferencz válaszul kijelenti, hogy a már elfogadott terv és költségvetés alapján lehet csak újabb ajánlatot tenni, ezért nem hirdethet a város nyilvános pályázatot. Újabb alapon fekvő pályázat ismét összezavarná a már nehezen tisztázott dolgot s évekre vetné vissza a kérdés megoldását.

Dr. Károly Irén azt kéri, hogy *határozottan mondják ki a házi kezelést*. Öngyilkosság volna a város részéről, ha erről a jövedelmező vállalatról lemondana. Mintegy 70 városnál, így Pécsen, Nagy-Becskerekén, Kölnben stb. látta, hogy mily tekintélyes hasznot hajt a villamos telep, dacára, hogy az egész közvilágitás ingyen van a városoknak. Ezt statisztikával igazolja.

Gerő Armin igazat ad a dr. Károly által előterjesztett statisztikának; a közuti 10 évig bérbé kéri a telepet, ez is mutatja, hogy ez jó üzlet. Ezért kell a házi kezelés. De viszont azt látja, hogy a Forgalmi Banknak az utolsó kísérlete ezen ajánlat a villamos vasut megvalósítására. Hat év óta orránál fogva vezeti a várost. Ez a tíz éves vállalat volna a mentő vára. Kérdés, hogy olyan fontos kérdéssel, mint a villamos vasut létesítése, fél-é a tíz évi bérlet előnyével s vajjon ez nem áldozható-e fel azért, hogy egyben a vasut kérdése is megoldassék. Hiszi, hogy ha az előzmények, a közuti vasut eddigi magatartása nem mérgecsinette volna el a viszonyt s valaki idejönne azzal, hogy ha a 10 évi bérletet megkapja, a villamos vasutat is kiépíti, tárt karokkal fogadnánk. Ha a Forgalmi Bank kellő garanciát nyújtana arra, miszerint a 10 évi bérlet esetén a világitás mellett a vasutat is kiépíti, hajlandó volna 10 évig lemondani a házi kezeléssel. Javasolja, hogy ilyen kikötések mellett a közuti ajánlatát terjeszszék elfogadásra.

Guttman József pártolná a Gerő javaslatát, de nincs bizalma a közuti vasut-társaságban. Két erős ellen van ott, melyet a város nem képes legyőzni.

Bordé Ferencz hivatkozik arra hogy ha a város ad villamos erőt, köteles kiépíteni a

társaság a vasutat, vagy elvész a letett összeg. Erre kötelező beadványa van.

Lovass Zsigmond javasolja, hogy a vasutnak szolgáltatandó áram fejlesztéséhez külön berendezést készítsen a város s azt a vasut fizesse. Elvileg mondják ki, hogy a város ad a vasutnak áramot.

A város, mint fejőstehén.

Dr. Károly Irén fejtette ki ezután nézetét nagy tetszés mellett. Egyhangú megállapodást kér arra nézve, hogy a világitás és vasut kérdését különítsék el; a pályázat is így lett kiírva. A közuti vasutal van szerződése a városnak. Ez már bűnben fogamzott, mert soha nem tartották be s a közuti mindent felhasználta, hogy a vasut ügye ne menjen előbbre. A miniszternél is mindent kieszközölt, ami a városnak hátrányára volt. Azt akarja, hogy az áram szolgáltatás és világitás kérdésénél nem üzlettárs, hanem csak ügyfél legyen a várossal szemben a közuti társaság. Ilyenbe nem viszi bele a várost. Ha nem előre meghatározott árért adja a város az áramot, sok baj, állandó komplikáció lesz a számolásnál s mindig a város veszít. Mondják ki, hogy itt csak a világitásról van szó. Ha a telepet kiépíti a város, adhat áramot, akár haszon nélkül is a közutinak, de előre meghatározva a hektowatt árát, hogy ne azután kelljen számítani a költséget. — A város mint fejős tehén a 126.000 frtért adja a 10 éves bérlet hasznát, esetleg 200.000 frtot. Különbö meggyőződése, hogy ha most kibocsátja kezéből a házi kezelést, nem lesz az 20 év múlva sem a városé; mindcn befolyást megmozgatnak, hogy a jövedelmező vállalatot a kezükben tartsák. A város okvetlen a házi kezelést valósítsa meg.

Gerő Armin röviden szól, hogy kellő garancia mellett el kell fogadni a közuti vasut ajánlatát, mert másként nem lesz villany vasutunk.

Közbeszólás: Jön más vállalkozó!

Sztarill Ferencz: a város népessége gyarapodik. Ha szükség lesz villamos vasutra, az meg is lesz. A fejlődés hozza magával.

Dr. Károly Irén felemeli szavát s kéri jegyzőkönyvbe venni azon kijelentését, hogy most ne komplikálják a vasut ügyét. A közuti társaság ne legyen üzlettársa a városnak. Haszon nélkül ne adjon a város villamos erőt. Ilyen nincsen sehol a világon.

Ezután a javaslatok elvetésével kimondotta a bizottság, hogy *egyedül a házi kezelést* ajánlja a város érdekében.

Az értekezlet délután fél 6 órakor véget ért.

UJDONSÁGOK.

TAJEROKZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Április 27. A rabsegélyző egyesület választmányi ülése d. e. 1/2, 11 órakor.

Május 1. Orvosok szakülése d. u. 5 órakor.

Május 11. A biharmegyei Casinó évi közgyűlése d. u. 4 órakor.

Május 11. Hangverseny a Fekete Sasban d. u. 5 órakor.

Május 27. Katholikus majális.

* Személyi hir. Rétyi Mihály a técsői kerület országos képviselője Nagyvéradon időzik.

* A szarufán halt meg. A Nagy-Rábé községhez tartozó Bogárzó tanyán a napokban Gyarmati Béni 15 éves fiu a padláson felakasztotta magát. Testvére amikor rátalált, már meghalt a szerencsétlen ifju. A vizsgálatnál kétségtelenül beigazolást nyert, hogy bűncselekmény nem forog fenn.

* **A polgármester Budapesten.** *Rimler* Károly polgármester Budapestre utazott. Ez alkalommal a polgármester bemutatja magát az egyes minisztériumokban.

* **Évvégi vizsgálatok.** A nagyvárad pre-montrei főgymnasium VIII. oszt. tanulóinak évvégi vizsgái a következő sorrendben fognak megtartatni: Május 3. (Szombaton). Valiástan. Május 6. (Kedden). Természettan, mennyiség-tan, bölcsélet, rajzoló mértan. Május 9. (Pénteken). Latin, német, görög nyelv. Május 12. (Hétfőn). Magyar nyelv, történelem, görög próza irodalom. Május 13. (Kedden). A VIII. oszt. magántanulók írás-vizsgálata. Május 14. (Szerdán). A magántanulók szóbeli vizsgálata.

* **Husvét a románoknál.** Gör. katolikus és gör. keleti polgártársaink ma és holnap ülik meg az Üdvözítő dicső feltámadásának emlékeztétét. A feltámadás a gör. kath. székesegyházban ma hajnalban nagy fényvel ment végbe: *Pável* Mihály püspök, v. b. t. t. pontifikált, nagy segédlettel. A Szent László-téren volt felállítva a díszbe öltözött katonaság a zenekarral. Ma, Husvét első napján a g. kel. székesegyházban az isteni tiszteletek a következő sorrendben tartatnak meg: 9 órakor ünnepélyes szent mise, a melyet *Pável* Mihály püspök v. b. t. t. pontifikál. A mise alatt az evangéliumot több nyelven olvassák. Evangélium után dr. *Bulk* Kornél püspöki titkár szent beszédet tart, kenyér szentelés. Délután 3 órakor ünnepélyes vecsernye, a melyet szinte maga a püspök tart. — A többi templomokban is ünnepélyes szent misék és szent beszédek lesznek.

* **A verzári erdő égése.** A napokban a lat. szert. püspökség uradalmához tartozó *felső-verzári* erdőt ismeretlen tettesek három helyen is felgyújtották. A tűz szítva a vehemens szél-től gyorsan terjedt s körülbelül 60 kat. hold esett a lángok martalékává. A tűz eloltása csak nehezen sikerült, mert a lakosság is csak esendőri parancsra fogott az oltáshoz. A kár meghaladja a 20 ezer koronát.

* **Lajcsák püspök emlékezete.** B. e. *Lajcsák* Ferencz volt nagyvárad megyés püspök halálának május hó 5-én lesz az évfordulója. Mivel az évforduló összeesik a keresztjáró napokkal, a kiváló s jótékony főpap lelkiüdvéért kivételesen május hó 2-án délelőtt 10 órakor lesz a requiem a kapuczinu-rend helybeli templomában, a melynek sirboltjában nyugosznak áldott porai. A nemeslelkű püspök sok jót tett életében Nagyvárad város érdekében s jótéteményével halála kötelezte a város szegény lakosságát. Különösen az 1836-iki borzasztó tűzvész alkalmával, a mely a város egy nagy részét elpusztította, gondoskodott atyaiilag az inségbe jutott szegény népről, akiknek mindenük a tűz martaléka lett. A tűzkárosultaknak az újraépítéshez ingyen adott fát a püspökség erdejéből, téglát égettetett számukra és tetemes pénzsegélyben is részesítette őket. A szerencsétleneket személyesen felkereste, vigasztalta őket s minden kitelhető módon támogatta. A kik hajléktalanokká lettek — s mennyien jutottak e szomorú sorsra — a püspökségi épületekben helyezte el s gondoskodott róluk. Az éhezők részére két helyen főzetelt nagymennyiségű ételt. Más alkalommal is, egész püspöksége alatt, a hol a szükség mutatkozott, ott volt mindig az ő segítő, áldást osztó keze. — Méltán nevezték el Várad ujjáépítőjének.

* **A békési kerület papi gyűlése.** A békési kerület róm. kath. lelkészei e hó 24-én tartották a szokásos tavaszi kerületi gyűlést Békésen. Csak m teljes számban jelentek meg az egyházmegye eme kerületének lelkészei, kik a 9 órakor czelebrált conventuális mise alatt meggyóntak. A szent mise végeztével a plebánián gyűltek össze a lelképásztorok, a hol *Kny* Antal címzetes kanonok esperes-plebános elnökléte alatt különféle lelképásztori és egyházi jogi aktuális kérdések felett tanácskoztak. Előnk vita tárgyát képezte a gyűlésnek *Hazay* Gyula békés-csabai segédlelkész értekezése a *lelképásztori teendők legfőbb irányelveiről*. Délben a jelenlevők *Kny* Antal vendégei voltak. Az első pohárköszöntőt *Kny* Antal mondotta, éltetve *Schlauch* Lőrincz bibornok ő Eminenciáját és a kegyuri Wenckheim-családot; majd *Szauer* Alajos gádorosi plebános, e kerület nesztora szellemes beszédben éltette a házigazdát, az egyházmegye arany szívű *Tóni bácsiját*.

* **Az iparos ifjak figyelmébe.** A Nagyvárad Ipartestületi Betegsegélyző Pénztár az Olasz városrészben lakó tagjait értesíti, hogy dr. Szöllösi Ernő, pénztári orvos, f. évi május hó 1-től Szilágyi Dezső (Apáca)-u. 18. sz. alatti lakásán rendel.

* **Az ereklye-muzeum megnyitása.** Nagyérdekű gyűjtemény látható tegnaptól a megyeház tanácstermében: gróf *Kreith* Béla nagyszerű ereklye-muzeuma. Ez a felemelő hatású gyűjtemény tegnap nyílt meg a közönség számára. A közönség soraiban jelen volt közéletünk számos kitűnősége; sikerült a következőket feljegyeznünk: özv. báró Gerliczy Félixné sz. Korniss Lujza grófnő, özv. Grunwald Henrikné, dr. Beöthy László főispán, *Rimler* Károly polgármester, *Fetsler* Antal kanonok, Nagy Ferencz, törvényszéki elnök, dr. Karácsonyi János, Lencsés János, Novotny S. Alfonz, Sipos Orbán, dr. Bozóky Alajos, dr. Szolcsányi Hugó, *Kertész* Miksa stb. A megnyitás ünnepélyesen ment végbe. Beszédet mondottak *Bereczky* Géza, *Halász* Lajos és *Kuszkó* István kolozsvári lapszerkesztő, az iparos ifjuság dalárdája pedig hazafias dalokat adott elő. — Csak azt csodáljuk, hogy maradt ki a 48-as muzeum megnyitó ünnepélyének műsorából az, a ki mint e kor legjobb ismerője és élő muzeum leghivatottabb lett volna a szereplésre: *Hegyesi* Márton?

* **Tágasabb oda kün.** *Handler* Mihály 20 éves, temesvári illetőségű szabóság az éjszaka egy 12 óra tájt a várból jövet, egy czimborájával látogatást akart tenni a régi sóházban lakó B. *Nagy* Zsuzsa nevű cselédleánynál, aki azonban nem akart ajtót nyitni, erre *Handler* bezúta öklével az ablakot, melynek üvege jobb keze csuklóját formálisan összetépte. A garázda látogató a biharmegyei kórházba szállított.

* **Elfagyott gyümölcs termés.** E hó 23. és 24-diki fagyok a gyümölcs termést *Vaskóh* és vidéken teljesen tönkre tették. Óriási csapás e vidék lakosainak, kik főképpen gyümölcs termelésből tartják fen életüket. Keserves őszi napokra van tehát kilátásuk.

* **Betöréses lopás.** *Rothbart* Ignác kolozsvári-utca 57. szám alatti lakásába tegnap éjjel ismeretlen tettes betört az előszoba ajtaján keresztül és 30 korona értékű ruhafélét vitt el. Az esetről értesített rendőrség megtette a szükséges lépéseket.

* **Aradi turisták Biharban.** Az *Arad hegyvidéki turista egyesületnek* 25 tagja Pünkösöd első napján nagyobb kirándulást tesz. Az utat a festői szép vidéken *Aradról* Halmágyacsucsig vasuton, onnét *Vaskóhig* és vissza gyalog teszik meg. *Vaskóh*ra Pünkösöd első napján érkeznek s ott töltve az estét és éjszakát viszatérnek *Aradra*.

* **Visszavételek a jótékonyssággal.** A következő felszólalás érkezett hozzánk: A legnagyobb elismeréssel adózom az állam azon intézkedéseiről, amelylyel a lelenczházak felállítását elősegítette s a Fehér Kereszt-egyesületet nemes czéljának kivételében támogatja. Csak fokozódik elismerésem, amidőn csapatosan kivonulni látom a *Schlauch*-tér felé a szegény asszonyokat és gyermekeket, akiknek segélyt oszt ki a humanus egyesület. A célz mindenesetre az, hogy a nyomorban tengődő, szegény gyermekek és segedelemre szorult szülőknek támogatást nyújtsanak. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy mint minden nemes dolognak, a jó intenczióját egyes kapzsi emberek kihasználják. A lelenczházától is nem egy olyan család huz gyermeke után havi járulékot, amely teljesen jó körülmények között van. Segélyt kap olyan jó körülményekkel bíró fiatal házaspár, akiknek hetenként 9—10 frt jövedelmük van; segélyt kapnak olyanok, akik szorosan csak háztartásukra, mert van tehetségük hozzá 50—60 frtot költenek havonta. Most olyan sok a szegényre jelentkező, hogy nem egy igazán földhöz ragadt szegény asszonyt el kell kérelmével utasítani. Ha a rendőrség a véleményénél s a választmány a felvételnél nagyobb körültekintéssel járna el, ilyen visszavételek egyes kapzsi szülők részéről nem fordulhatnának elő. Ez nem akar vád lenni a választmánynyal szemben, csak figyelmeztetés olyan dolgokra, amelyekről nincsen tudomása.

* **Vasárnapi munkaszünet.** A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete, mint minden évben, az idén is azzal a kérelemmel fordul a hazai kereskedő-czégek tulajdonosaihoz, hogy üzleteiket a nyári hónapokban, az egész vasárnapi napon át tartsák zárva. Az üzletek forgalmában ez a kis szünetelés éppenséggel nem bir fontos sággal és számbavehető kárt nem okozhat, mert a törvényes rendelkezések szerint a nyári hónapokban vasárnap amugy is csak délelőtt tíz óráig maradhatnak az üzletek nyitva, mert a fogyasztó-közönség legnagyobb része amugy sem marad a városban a nyári vasárnapokon.

* **Gyermeke szemeláttára a halálba.** *Szabó* Lajos szalontai illetőségű 32 éves, nős, családos czipész, négy gyermek atyja, tegnap este, míg felesége, ki színházi jegyszedőné, távol volt, — besörözött a Zöldfa-vendéglőben, azután hazatért Körös-utca, *Mertz*-házban levő lakására. Itt legidősebb gyermekét felköltötte és annak szemeláttára zsiros szódát ivott. Elettveszélyes sérüléseivel a kórházba szállított. Tettenek oka az, hogy felesége állítólag üldözte iszákossága miatt.

* **Az Andrassy-szobor ügye.** A *Beschorner* A. M. és fia budapesti társaság berlini igazgatósága az *Andrassy*-szobor ügyében a következő nyilatkozatot adta ki:

Nem áll az, hogy *Titteldor* önszántából hagyta el nálunk elfoglalt állását. Tény ellenben, hogy *Titteldor*ot elbocsátottuk, főleg azért, mert vétett a kereskedői hűség elvei ellen. Nem áll az, hogy *Zala* szobrász ur tőlünk proviziót igényel, kapott vagy kapni fog. Nem áll az, hogy a *Beschorner*-féle gyár ugyanazért a munkáért előbb 43,000, később 73,000 frtot követelt. Tény az, hogy bemutatott könnyű vázlatok alap-

Mindennemű ásvány- és gyógyvizek és az *Előpataki* víz főraktára Bihar-, Békés és Szilágy megyék részére.

Ajánlja kitűnő saját termésű körösvölgyi asztali borait bárhová a városban házhoz szállítva literes üvegekben fehér asztali ó vagy új bor literje 72 fillér, *Schiller* bor 72 fillér, körösvölgyi ó bor literje 88 fillér, akik azonban a városi fogyasztási hivatalal az adóra kiegyeztek, litterenként 20 fillérel olcsóbban kapják.

Sima és gyökere *Riparia*, valamint kész ojtásra előjegyzést elfogad a fenti cég mező-telegráf szőlő telepéről szállítva.

Szabó István

főszér, bor, csemege és vadkereskedése

Fő-utca (Dr. Grósz-ház.)

ján 43500 frtos költségvetést csináltunk s azt átadtak Zala szobrásznak. A modellek elkészültével azonban kitént, hogy a relif-alakok száma nagyobb lett, hogy a szobor egyes részei nagyobb méretűek voltak és egészen más kivitelű követeltek meg, mint a vázlatokból látható volt, úgy hogy az újabb számvetés nemcsak 73.000, hanem 76.500 frtot eredményezett. Tény az, hogy Titteldorf az előzetes költségvetést 1901. augusztus havában maga is nagyon alacsonyra találta. Tény az, hogy a követelt ár tekintve azokat az igényeket, a melyeket Zala a művészi kivitelre nézve támasztott, méltányos. Tény az, hogy Titteldorf még 1902. február 17-én egészen a maga inicitivájából eljárt a miniszteriumban ajánlataink érdekében. Bizonyítja 1902. február 25-én írt levele. Tény a mondottak után az is, hogy Titteldorf csak elbocsátása után fedezte föl magában a bonfizivet és egész eljárása nem egyéb egy elbocsátott hivatalnok közönséges boszujánál. Budapesti ügyvédünket azonnal utasítottuk, hogy Titteldorf ellen tegye meg a bünvádi följelentést.

* **Furesa uti kalandról** írnak a thüringiai lapok. W. b. i. tanár nejevel Hallebe érkezve, tovább utazáskor ott felejtette uti podgyászát. A tanárné asszony ezért Naumburgban kiszállt, hogy Halleba megsürgönyöztesse, hogy a podgyász Gothába küldessék, de valószínűleg soká fogalmazta a táviratot s a vonat nélküle ment el. Ezért most a tanár is leszállt Apoldaban, hogy a legközelebbi vonattal érkező nejét megvárja. Amint a vagonba nem tért vissza, a többi utasok észrevették, hogy a tanár otthagya köpenyét és kalapskatulyáját s Gothában e tárgyakat leadták. Így aztán a köpeny és a kalapskatulya Gothában, a tanár Apoldaban, a tanárné asszony Naumburgban, az utazótáska pedig Halleban volt. Hogy összejöttek-e ismét, erről nem szól a hír.

* **A hétről.**

— A kereskedelmi tárcza *megüresedett*. Csak aztán Széll Kálmán *üres emberrel* ne próbálja azt *betölteni*.

— Ausztria már megint rosszat *forral* ellenünk. A kiegyezésben alighanem *le fog főzni* bennünket, a magyar kormány pedig éppen ezért *föl fog sülni*.

— *Budapesten* egy hét óta rendkívül büszkék az omnibuszok és a konfliktus lovai. A főkapitány ugyanis rendeletet adott ki a gyorsajtás ellen. Nagyzási hóbotban szenvednek és azt hiszik, hogy a rendelet ő rájuk is vonatkozik.

— Dél-Afrikában a béketárgyalás jegyzőkönyveire nem poeszékolják a tintát. Vérrrel is megírhatják az egészet.

— Belgiumban véget ért a sztrájk. A munkásoknak ugyanis nem volt a sztrájkra pénzük. Az volt a baj, hogy a nemzetközi szocialisták, a kiknek a pénzt kellett volna adni, ebben a tekintetben szintén *sztrájkoltak*.

Krieghammer egészsége megrendült. A miniszteri szótár szerint az *egészség* néha pozíciót jelent.

Jelenet. A csár: Nohát kedves Kancsukov, önt megteszem belügyminiszternek.

Kancsukov: Kegyelem, Felség! Nekem feleségem és négy gyermekem van.

(Kakas Márton.)

* **A gyermek-kórház a minisztériumban.** A nagyváradai gyermek-kórház részére a belügyminiszter kitétele helyezett a nyilvánossági jog engedélyezését, ha a város a miniszteri rendeletekben előírt módon szereli fel és rendezi be a kórházat. E tárgyban május hó 6-án értekezlet lesz a belügyminisztériumban, amelyre **Rimler** Károly polgármestert is meghívta a miniszter.

x **Az életuntak.** Egy pénzsóvár atya szivtelensége majdnem halálba kergetett két viruló emberéletet. S. mérnök és B. nagykereskedő leánya egymásba szerettek. Az apa azonban mitsém akart tudni a házasságról és a fiatal kérőnek kijelentette, hogy a leánya 100.000 korona hozományt visz férjének és csak olyanak adja leányát, akinek legalább ugyanennyi vagyona van. Azonban a mérnök szegény ember volt, mint a templom egere. Az apa hajthatatlan maradt s hallani sem akart a házasságról. E nyakasság mélyen elszomorította a szerelmes párt. Elhatározták, hogy közösen megválnak az élettől. A mérnök gondoskodott a revolverről és titkos menyasszonyával együtt elkészültek azon utra, melyről nincs visszatérés. Szótlanul, lassan haladtak a Teréz-kört felé. Amint azonban a Török A. és Tsa bankháza előtt elmennek, hallják, a mint egy ur a bankházból jött ki, egy várakozó társának egy szót mond. Es hozzátette: — »100.000 koronát nyert!« Gépiesen ismételte a mérnök a nyerő számot. »Játszol te is az osztályorszájaton?« kérdezte a menyasszony. »Igen.« »Es melyik számmal?« A mérnök vállat vont: »Ha óhajtod megüzem.« Tárczájából előveszi a sorsjegyet. — Az a szám volt, melyet most hallottak emliteni. Izgatottan besietnek Török bankházába, ahol megerősítették az örömhirt és boldogságtól sugárzó arcczal siettek a keményszivű apához, aki most már beleegyezett a házasságba. Es az életuntakból boldog házaspár lett.

* **Elveszett váltó.** Egy 509 korona, néhány fillérről szóló egy aláírási váltó tegnap délután a Magyar utcától, a kishidig elveszett. A becsületes megtaláló juttassa el **Mendelényi** Béla rendőrfogalmazóhoz.

x **Felhívjuk a nagyérdemű közönség figyelmét az *Rosenthal és Ehrlich* cég mai hirdetésére.**

IRODALOM.

Magyar Sion. Egyházirodalmi havi folyóirat 1902. évi IV. füzetje megjelent április 20-án a következő tartalommal: XIII. Leo pápa, az aggastyán költő. A Gy.-től. A legújabb encziklika. »Szónoki babérok« Valnicsek Bélától. Irodalom és művészet. Hertling: Weltgeschichte in Charakterbildern. Ism. Rott N. dr. — Bunyitay-Rapaics-Karácsonyi: Egyháztörténeti emlékek a magyarországi hitújítás korából. Ism. Horváth F. dr. — Cr. B. Sauter O. S. B. Sonntagsschule d. Herrn. od. die Sonn-u. Feiertagsevangelien d. Kirchenjahrs. Ism. Kereszty V. dr. — Dr. T. Deimel: Citaten-Apologie od. Christliche Wahrheiten in Lichte d. Intelligenz. Ism. Kereszty V. dr. — Joseph Schlecht: Bayerns Kirchenprovinzen. Ism. Liberius. — H. Noldin S. J.: Summa Theol. Moralis. Ism. Krammer Gy. dr. — Dr. O. Bardenhewer: Biblische Studien. Ism. Kereszty V. dr. — Dr. Franz Kaulen: Der bibl. Schöpfungsbereich. Ism. Kereszty V. dr. — Aster: Castitas, a legszebb erény. Ism. Turi. — Dr. J. B. Sägmüller: Lehrbuch des katholischen Kirchenrechts. Ism. Horváth F. dr. — Aug. Lehmkühl: Casus conscientiae. Ism. Liberius. — Simonyi-Balassa: Német és magyar szótár. Ism. N. Vegyes közlemények.

Ingyenes díszmű ajándék. A ki e címet elolvassa, akaratlanul is Amerikára, a képtelenségek hazájára gondol. Pedig ezuttal sokkal közelebbről, Budapestről, két szárnyra e hír. A **Pesti Napló**, Magyarországnak e leg-
regibb, partoktól és klikkektől teljesen független napilap lép meg vele karácsonyra olvasóit ajándéku adván — teljesen ingyen — a gyönyörű kötetű, remek illusztrációkkal díszített **Zichy Mihály Album**-ot. E valóban értékes és nagy irodalmi becssei bíró művet — melynek az Athenaeum kiadásában megjelent eredetije 90 koronába kerül — a Pesti Napló új kvárt kiadásában karácsonyi ajándéku meg kapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, a kik egész éven át föl, negyedév vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Napióra.

Magyar Remekírók. A **Franklin-féle Magyar Remekírók** az által válnak igazán nemzeti művé, hogy *kizárólag* magyar klasszikusokat tartalmaznak. Azt a szép tervet, hogy az összes magyar remekírókat egy nagyszabású gyűjteménybe egyesítse, csak a Franklin-Társulat vihette keresztül, mivel ez a társulat szerezte meg kizárólagos tulajdonjogát azon remekírók műveinek is, melyeknek kiadási joga törvény szerint még fel nem szabadult. Tehát csakis a **Franklin-féle Magyar Remekírók** gyűjteményében találhatók fel az összes magyar klasszikusok; Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garay János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vajda János és Vörösmarty Mihály műveit más kiadó nem bocsájthatja közre — ezek nélkül pedig a magyar remekírók összkiadása el sem képzelhető. A **Magyar Remekírók** 3 koronás havi részletfizetés mellett megrendelhetők lapunk kiadóhivatala útján; e végből jelen számunkban foglalt hirdetés rendelőlapja kivágandó és aláírva beküldendő.

ZENE ES MUVESZET.

A komika tragédiája. Dr. **Krüger** Adalárd és **Bátky** Endre zenés monológja, melyet a Kath. Szabad Líceum zárünnepélyén oly nagy hatással adott elő **Anon** Margit, nem sokára hangjegyekkel külön is kapható lesz. Előfizetések előre is elfogadtnak; a vaskos füzet előfizetési ára mindössze 2 korona, bolti ára magasabb lesz.

Zenebarátok hangversenye. A május 11-iki hangverseny rendező bizottsága nagyban dolgozik a műsoron. Még néhány részlet megállapítása van hátra s aztán közölni fogják a közönséggel az egész, valóban meglepően gazdag műsort. Helyárak: ülőhely 2 korona, állóhely 60 fillér.

EGYESÜLETEK.

A Casino közgyűlése. A »biharmegyei nemzeti Casino« 1902. évi május hó 11-ik napján d. u. 4 órakor az egyleti helyiségben tartandó évi rendes közgyűlésére az egyleti tisztelettel meghívataknak. Tárgyai: 1. A választmány évi jelentése. 2. Költségelőirányzat megállapítása az 1902. évre. 3. Esztleges iadtíványok. 4. Elnökválasztás. 5. Kélpős és megszűnt választmányi tagok megválasztása. Kelt Nagyvárad, 1902. April hó 25, az **Elnökség**.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap:) d. u. Görög rabszolga.

) este Az ember tragédiája.

Hétfő: Pry Pál.

Kedd: Cziganybáró. (Radányi Klára felléptével.)

Szerda: Willars dragonyosai. (Szoyer Ilonka felléptével.)

Csütörtök: Angot asszony leánya. (Szoyer Ilonka utolsó felléptével.)

Péntek: Kurucz Feja Dávid. (Itt először.)

Sombat: Kurucz Feja Dávid.

Vasárnapi előadások. Ma, vasárnap délután a »Görög rabszolga« előadását ismétlik meg. A kiténő operettben **Bilkey Irén** és **Amon Nargit** a fő női szereplők. Este »Az ember tragédiája«-t mutatják be a vasárnapi közönségnek.

Pry Pál. **Pry Pál**, ez a Nagyváradon rég nem látott pompás angol vigjáték kerül holnap, hétfőn színpadra. **Pry Pál** legjobb szerepe **Krasznay**

Andornak, a színház népszerű művésznének s ez magában biztosítéka az érdeklődésnek és sikernek.

Szozer Ilonka újabb vendégszereplései. Szerdán és csütörtökön vendégszereplés Szozer Ilonka, az Operaház kiváló művésznője. Mindkét vendégszereplést bérletfolyamban tartják. Szerdán „Willars dragonyosai“-ban, csütörtökön „Angol asszony leánya“-ban lép föl.

Kurucz Feja Dávid premierje. Fényes Samu darabjának, a „Kurucz Feja Dávid“-nak pénteken lesz a premierje. A nagy sikerű drámára nagy gondot és ambícióval készült elő a színház drámai személyzete. A darab fő szerepeit S. Nagy Julia, László Irén, E. Kovács M., H. Novák Irén, Szarvasy, Peterdy, Tóth Elek, Bognár stb. játsszák.

Radványi Klára vendégjátékai. Kedden este Radványi Klára, a jönevű fiatal énekművésznő vendégszereplés szerződéses célból. A művésznő, kinek nagy tehetségéről elragadtatással írt a kritika, a „Czigánybáró“- Szaffijában lép a nagyváradi közönség elé.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 205.

Póthéret 11.

Ma, vasárnap, 1902. április 27-én

délután 3 órakor, fél helyárral

Görög rabszolga.

Operett.

este 7 és fél órakor, rendes helyárral

Az ember tragédiája.

Drámai költemény.

S Z E M E L Y E K:

Az Ur	—	—	—	E. Kovács M.
Mihály főangyal	—	—	—	H. Novák Irén
Gábor	*	—	—	Kulinyi M.
Rafael	*	—	—	Peterdy S.
Luczifer	—	—	—	Szarvasi Sándor
Ádám	—	—	—	László Irén
Eva	—	—	—	

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tamlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 20 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdete 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, április 28-án

P R Y P Á L.

Vigjáték.

TAVIRATOK.

Ő Felsége csapatszemlén.

Bécs, ápr. 26. A király ma délelőtt a schmelzi gyakorlótéren megtartotta a tavaszi szemlét a helyőrség csapatai fölött, a mely Üxküll-Gylleband hadtestparancsnok parancsnoksága alatt vonultak ki. Ő Felsége 9 órakor jelent meg a Schmelzen a sziámi trónörökösrel, Lipót és György bajor hercegekkel, a főhercegekkel és fényes kísérettel. A mint megérkezett, ellovagolt a négy harcvezető felállított csapatok előtt, azután a csapatok vonultak

el ő Felsége előtt és észrevehető volt, hogy a királynak tetszik a csapatok derék tartása. A szemlén jelen volt még Krieghammer hadügyminiszter, Beck báró vezérkari főnök a tábornoki karral, Mária Valéria főhercegnő gyermekeivel, az idegen katonai atlasék, a pápai nunczius, a francia nagykövet és több követ. A szemle után ő Felsége a sziámi trónörökösrel és a bajor hercegekkel Schönbrunnba hajtattott. A közönség az egész uton lelkesen üdvözölte a királyt. (M. T. I.)

Szell Kálmán Bécsben.

Budapest, április 26. (Saj. tud. táv.) Szell Kálmán miniszterelnök ma Bécsbe utazott. Utazásának célja, mint hivatalos körökben beszélnek, az új kereskedelmi miniszter előterjesztése. Hir szerint Szell Nagy Ferenczet fogja ajánlani.

Uj osztrák-magyar tengernagy.

Budapest, ápr. 26. (Saj. tud. távir.) Mint Bécsből jelentik, Ő Felsége Henrik porosz herceget, Vilmos német császár öcscsét, osztrák-magyar tengernaggyá nevezte ki.

A búr háború.

London, április 26. Brodrich hadügyminiszter tegnap itt egy lakomán beszédet mondott, a melyben úgy nyilatkozott, hogy a béke talán közel van, de azért Angliát időközben még annyi legénységet és hadiszert küld ki, hogy a háborút még egy esztendeig, vagy ha szükséges, még két esztendeig folytathassa. (M. T. I.)

Stadler visszavonul?

Budapest, ápr. 26. (Saját. tud. táv.) A Magyarország írja, hogy Ő Felsége Stadler érseket a pápához intézett magyar kormányt támadó czikkeért erélyesen megintette. Valószínű, hogy a történetek után Stadler kolostorba vonul.

Kegyeltlenséggel vádolt tábornok.

Manila, április 25. Smith tábornok ügyében. A kit azzal vádolnak, hogy Waller őrnagynak ő adta az utasítást, hogy a filippinok ellen kegyeltiségeket kövessen el, ma kezdődött meg a hadbírószáki tárgyalás. A tárgyaláson a vádolt védője beismerte, hogy Smith tábornok azt a parancsot adta az őrnagynak, hogy öljön, gyújtogasson és Számárt elpusztítsa. Smith csakugyan azt mondta az őrnagynak, hogy meg kell ölni mindenkit, a ki fegyverképes és 10 éven felül van. Azért állapította meg ezt a korhatárt mert Számár szigetén az ilyen koru gyermekek épp oly veszedelmesek, mint az öregebbek. (M. T. I.)

A berlini polgármester lemondása.

Berlin, április 26. A »Localanzeiger« jelentí Friedrichsrodából: Kaufmann városi tanácsos kijelentette egy újságíró előtt, hogy lemondása berlini polgármesterré való megválasztásáról nem hivatalos jellegű. (M. T. I.)

Kína.

Peking, április 25. Hir szerint Juansikkai és az angol követ legközelebb olyan egyezményben fognak megállapodni, a mely szerint g pekingi vasutat május 1-én visszadják a kínaiaknak. Az egyezmény szerint az igazgatóságba kineveznek egy japán, egy angol és egy német tisztet, a kik felügyelnek majd a csapatszállításra, a míg a szövetséges csapatok

itt vannak. A vonal egész igazgatására egy angol tisztet fognak kinevezni. A British-China Corporation egy igazgatóval lesz képviselve az üzletvezetésben. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

A tengerészeti szerződés.

Conan Doyle: Doktor Holmes kalandjai. 7.

Hogy mit tettem akkor, már nem tudom; nagyon izgatott voltam. Emlékszem még homályosan, hogy a hivatalnokok körém gyűltek és megnyugtató igyekeztek. Egyikük elvitt kocsin a waterloo állomásra a szive. Doktor Ferrier a pályaudvaron éppen eleget tudott meg a rendőrtisztviselőtől, hogy a történeteket nagyjában megmagyarázhassa. És elbeszélése nem igen volt alkalmas a kedélyek megnyu tatására. Bizonyos volt, hogy betegségem hosszas lefolyása lesz. Jószókat azonnal kiszállásolták barátságos földszinti hálószobájából, melyet számomra betegszobává alakítottak át. Kilenc hétnél tovább fektüdtem itt eszméletlenül, lábamban őrlőgöngy: agyvelőgyulladásom volt. Csak a doktornak és Harrison kisasszonynak köszönhettem, hogy életben maradtam. Nappal ápolat, éjjel pedig egy fogadott ápolónő virrasztott mellett; egészen beszámíthatatlan voltam; tartani lehetett tőle, hogy valami bolondot teszek.

Képzelteti családom rémületét, mikor az orvos által éjjel felcsengetve, engem ilyen állapotban láttak. Szegegy Annának és édes anyámnak majd megszakadt a szive. Doktor Ferrier a pályaudvaron éppen eleget tudott meg a rendőrtisztviselőtől, hogy a történeteket nagyjában megmagyarázhassa. És elbeszélése nem igen volt alkalmas a kedélyek megnyu tatására. Bizonyos volt, hogy betegségem hosszas lefolyása lesz. Jószókat azonnal kiszállásolták barátságos földszinti hálószobájából, melyet számomra betegszobává alakítottak át. Kilenc hétnél tovább fektüdtem itt eszméletlenül, lábamban őrlőgöngy: agyvelőgyulladásom volt. Csak a doktornak és Harrison kisasszonynak köszönhettem, hogy életben maradtam. Nappal ápolat, éjjel pedig egy fogadott ápolónő virrasztott mellett; egészen beszámíthatatlan voltam; tartani lehetett tőle, hogy valami bolondot teszek.

Elmém homályossága csak lassan szűnt meg s teljes emlékező erőmet csak az utolsó három napon nyertem vissza. Ő, néha az az érzésem, bár csak soha se tértem volna megint eszméltre! Azonnal táviratoztam Forbesnek, ki az eset nyomozását vezeti. Eljött és biztosított, hogy minden lehető megtörtént, de a legcsekélyebb nyomot sem lehetett találni. A portást és feleségét ismételtén vallatóna fogták anélkül, hogy sikerült volna a titok sötéttségét eloszlatni. A rendőrség gyanuja, melyet a fiatal Gorot iránt táplált, szintén teljesen tarthatatlannak bizonyult. Az terelte rá a gyanut, hogy a hivatalos óra után is ott maradt az irodában s hogy francia neve van. De bár huzonetta családból származik, mégis testestül-lekéstül angol; különben is a munkát csak akkor kezdtem, mikor ő már elment.

Holmes ur, most ön az utolsó reménységem; ha ez sem válik be, akkor jó nevetem és jövőmet örökre elvesztettem.

A hosszas előadástól kimerülve párnáira hanyatlott a beteg és ápolónője sietve erősítő nyujt ott neki. Holmes lehunyt szemmel, fejét a szék támlájára hátrahajtvá ült ott; idegen ember talán részvéllennek nézte volna, de én egész magatartásáról láttam, hogy teljesen el van mélyedve az esetbe.

— Adatai olyan részletesek voltak — szólt végre. — hogy még csak néhány kérdést kell tennem. Egy dolog azonban különösen fontosnak tetszik nekem. Közölte valakivel, hogy önre bízták ezt a titkos munkát?

— Egy lélekkel sem.

— Például Harrison kisasszonynyal sem!

— Nem; attól fogva, hogy a megbízást kaptam, nem voltam Wokingben.

— És a családjából sem látogatta meg véletlenül senki, ott az irodában?

— Senki.

— De a rokonai el tudtak volna igazodni az épületben?

— Ó, hogyan? mindegyikük látta már és végig is nézte alkalom dtán.

— Ha ön senkinek sem szólt a titkos szerződésről, akkor mindez persze fölösleges kérdés.

— Senkinek sem beszéltem róla.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A Sebes-Körözs társulat gyűlése.

A Sebes-Körözs vízszabályozó és ármentesítő társulat 1902. április 26-án Orley Kálmán társulati alelnök elnöklése alatt választmányi és közgyűlést tartott, amelyen jelen voltak: Berger Gyula, dr. báró Drechsel Gyula, Dobó Imre, Erdélyi József, Frankó Endre, Géczy Géza, Hlatky Endre, Hoffmann Mihály, Jelenitsik István, Kiss Gyula, Kiss János, Kőszegi Imre, Katona Imre, Kovács Gyula, Kabdebó Sándor, Mártonffy Bogdán, Nagy P. István, Nádudvary Lajos, Nagy János, Otvös Gyula, Szigeti Elek, Szotter Ferencz, Szakadátó Tógyer, dr. Várady Zsigmond, továbbá Szarvassy Arzén szakaszmérnök, Ficsek Lajos pénztárnok és Katona Bálint nyilvántartó.

A tárgysorozat első pontját képezte a társulat 1902. évi költségelirányzatát jóváhagyó miniszteri leirat, amelyet tudomásul vettek. — Elfogadták azután a földmivélsügyi miniszter vonatkozó leiratának megfelelőleg bizottságilag átdolgozva előterjesztett alapszabályokat. — Tudomásul vették az árvízvédekezéshez szükség esetén igénybevehető katonai segédlet alkalmazása tekintetében tett miniszteri intézkedést.

Mint hogy az észlelt gátsüppedések kiegészítése tekintetében a közgyűlés 1901. évi okt. 12-én hozott 20. sz. határozatával már megfelelőleg intézkedett, sőt a kapcsolatosan előterjesztett ig. főmérnöki jelentés szerint a süppedések jelentékenyebb része már a min. intézkedés leérkezése előtt ki is épített, egy része ez idő szerint is folyamatban van, az ősz folyamán pedig az egész teljes befejezést fog nyerni, — a vonatkozó min. rendelet és ig. főmérnöki jelentés tudomásul vétetett.

A műszaki ártérfejléssel kapcsolatos munkálatok közszemlére tételéről szóló értesítéseket tárgyzó körrendelet tudomásul és az alapszabályok elkészítésénél figyelembe vétetett.

A számvizsgáló bizottság jelentését, mely szerint az 1901. évi számadás helyesen vezetett, és helyesen okmányoltak találtatott, tudomásul vették és a számadás szerint mutatózó 148.728 korona 81 fillér maradványt, valamint a 31.400 kor. árvédelmi tartalékatapot és 7781 kor. 90 fill. tüzbiztosítási alapot, az 1902. évi számadásra bevételre utalványozták. — Elfogadták a Fekete-körösi ársz.-társulat kiküldött bizottsága által javasolt feltételeket.

A társulati folyó ügyei és munkálatairól szóló ig. főmérnöki jelentést helyeslőleg tudomásul vették. — Az üresedésben volt választmányi tagsági helyre Dobó Imre Szakál község képviselőjét megválasztották és megválasztották az 1902. évre a fegyelmi bizottságot is.

Bizottsági javaslat alapján elhatározták, hogy okulva más társulatok által is megkísérelt és több százezer korona feláldozását igényelt felette sok és leküzdhetetlen bonyodalmat, igazságtalan megkárosodásokat és a társulat összérdekeltjeire károsan ható számtalan perket előidézett, végeredményében pedig mégis kivihetetlennek bizonyult visszamenőleg való hozzájárulási elszámolást eljtkik és kimondták, hogy az ártérfejlés oszttályozási munkálatainak 1900. év decz. havában történt végleges jogerőre emelkedésétől, vagyis 1901. évi jan. hó 1. napjától tartoznak az árfejlés útján bevont területek a terheket viselni.

Ezek után még több kisebb folyó ügyeket intéztek el.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, április 26.
Buza októberre	8 01
Buza áprilisra	8 98
Tengeri	5 16
Rozs okt.	6 58
Zab ápr.	6 96
Káposzta. repce, aug.	

Értéktőzsde

	Budapest, április 26.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	
Rimamurányi	509 50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.—
Magyar koronajárdék	97 70
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,5%	120 —
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	100 60
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97 50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100 75
Horvát-szláv földterhermentesítési kötvény	97 —
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	204.—
Tiszszabályozás szezedi sorsjegyek kölesön	168 25
Osztrák járadék papírban	101 50
Osztrák járadék ezüstben	101 50
Osztrák járadék aranyban	120 50
Osztrák korona járadék	99 40
Osztrák államsorsjegyek	158.—
Osztrák magyar bank részvény	16 —
Magyar hitelbank részvény	691.—
Osztrák hitelintézet részvény	678 25
Párisi vista	95 85
20 frankos arany (Napoleonkor)	19 05
Németbirodalmi márká	117 25
Londoni vista	240 25
20 márkás arany	28 44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon ismerősök és jó barátok, kik felejtethetetlen gyermekünk temetésén jelenlétükkel fájdalomukat enyhíteni sziveskedtek, ez uton fogadják részvétükért igaz köszönetünket.
Nagyvárad, 1902. április 26.

**Bumbera Imre
és családja.**

A magy. kir. szab.

Oszttályosorsjáték főelárusítója a Bihar megyei Takarékpénztár

ajánl sorsjegyeket a X. sorsjáték

I-ső osztályához

eredeti áron.

Sorsjegyeink kaphatók:

a Bihar megyei Takarékpénztár üzlet-helyiségében Kossuth-utca, 19/20.

Lukács Mór tőzsdéjében Bémer-tér

Rosenblüh Béla

K. Frankl Mari

Steier Jakab

Nagypiacz-tér

Szt. László tér

A nyereményeket **azonnal** készpénzben fizeljük. 158

Huzás már május hó 22-én.

Ma délután a Schlauch-teri kioszkban

a Racz Jóska és fia Tritya ki-tünően szervezett zenekara játszik.

Kitünő ételek és italokról, ugy szintén **figyelmes kiszolgálásról** gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

a Bérló.

Hideg Buffet!

Dréher sör.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

Zichy Mihály Album.

A Pesti Napló, amely eddigelé Madách Ember tragédiáját, Arany balladáit Zichy Mihály képeivel, Katona József Bánk bánját, Kisfaludy Sándor Himfy szerelmeit remek albumba foglalva és legutoljára a Költők Albumát adta olvasóinak karácsonyi ajándékkul, az idén az eddiginél is nagyobb szabású, diszben, tartalom-ban nemcsak az eddigi ajándékokat felülmúló, de a könyvpiaczon is ritkaság számba menő diszművet, a

Zichy Mihály Albumot szánta olvasóinak karácsonyi ajándékkul.

Zichy Mihály képeinek válogatott, impozáns albumba foglalt gyűjteményét a Költők Albumánál nagyobb és diszesebb alakban. Zichy Mihály világhírű művészi termelésének legjavát, legszebb festményeit és rajzait foglalja magában ez a diszmű negyven műlapon, amelyek mindegyikéhez legkiválóbb esztétikusaink és műbírálóink irnak szövegmagyarázatot. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, olyan, amilyen eddig alig jelent meg magyar diszműben.

A negyven pompás műlapot, a kísértő szöveget és Zichy Mihály egyéniségének és változatos életpályájának regényes rajzát, valamint Zichy rajza után készült gazdag bekötési tábla foglalja gyönyörű diszes kötetbe.

A Pesti Napló e nagyszabású diszművét az Athenaeum állítja ki. A Zichy Mihály Albumot, amelynek ára az Athenaeum eredeti kiadásában 90 korona, a «Pesti Napló» új kvart kiadásában karácsonyi ajándékkul kapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél, negyedév, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvényénel, csúznál és meghűléseknel.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” csegjegyzessel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznel Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Műjég!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a

Jég-gyár

működését megkezdte.

Jég nagyban és kicsinyben kapható.

Tisztelettel

Nagyvárad, söröző és jég-gyár

Krausz Béla.

156

Telefon 439.

Beczky Lajos

Nagyvárad,
Szent László-tér

«A menyasszonyhoz.»

Napernyők-

és

blouzokból

óriási választék feltűnő olcsó árban.

Függönyök, ágyterítők, mosókelmék, szövetek, harisnyák, nyakkendők.

Elismert legjobb minőségű

férfi- és női kész fehérneműkből nagy választék, jó árak legolcsóbb árak mellett.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydusabb sorsjáték a világon a mi m. kir. osztálysorsjátékunk.

100.000 sorsjegyre 50.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000.000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény a 400.000, 2000.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 80.000, 70.000, 2 a 60.000, 1 a 40.000, 5 a 30.000, 1 a 25.000, 7 a 20.000, 3 a 15.000, 31 a 10.000, 67 a 5000, 3 a 3000, 432 a 2000, 763 a 1000, 1238 a 500, 90 a 300, 31700 a 200, 3900 a 170, 4900 a 130, 50 a 100, 3900 a 80, 2900 a 40. Összesen

13.160.000 korona, azaz Tizenhárom millió 160.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR.											
Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
K 1 078 S 2 26379 C 3 51078 P 4 97828 V 5 83450 H 6 2887 K 7 82701 S 8 51630 C 9 55900 P 10 83802 V 11 4040 H 12 3480	V 1 36451 S 2 53703 C 3 71717 P 4 83953 V 5 10453 H 6 37410 K 7 53722 S 8 79766 C 9 84303 P 10 10634 V 11 10634 H 12 3480	H 1 86576 K 2 17769 S 3 38297 C 4 45957 P 5 83183 V 6 25319 H 7 18905 K 8 38913 S 9 60001 C 10 96623 V 11 83202 H 12 91382	V 1 24212 S 2 48026 C 3 65664 P 4 83493 V 5 95379 H 6 25319 K 7 48553 S 8 65809 C 9 83521 P 10 96623 V 11 978 H 12 26879	K 1 6030 S 2 35302 C 3 52597 P 4 74377 V 5 83785 H 6 8451 K 7 35333 S 8 53079 C 9 75916 P 10 83838 V 11 17769 H 12 36451	V 1 33209 S 2 57283 C 3 83987 P 4 92740 V 5 83987 H 6 8451 K 7 35333 S 8 53079 C 9 75916 P 10 83838 V 11 17769 H 12 36451	H 1 40159 K 2 64402 S 3 83393 C 4 92740 P 5 23081 V 6 14307 H 7 63653 K 8 83429 S 9 93411 C 10 35902 V 11 48026 H 12 36451	V 1 51647 S 2 70532 C 3 83677 P 4 92740 V 5 6303 H 6 23081 K 7 63653 S 8 83429 C 9 93411 P 10 35902 V 11 48026 H 12 36451	K 1 89641 S 2 84752 C 3 17390 P 4 32179 V 5 6303 H 6 23081 K 7 63653 S 8 83429 C 9 93411 P 10 35902 V 11 48026 H 12 36451	H 1 83361 K 2 2887 S 3 291400 C 4 31625 P 5 43900 V 6 56421 H 7 92291 K 8 21611 S 9 40453 C 10 51647 P 11 83450 V 12 95617	V 1 83540 S 2 2887 C 3 291400 P 4 31625 V 5 43900 H 6 56421 K 7 92291 S 8 21611 C 9 40453 P 10 51647 V 11 83450 H 12 95617	K 1 83953 S 2 10453 C 3 32701 P 4 451630 V 5 65900 H 6 68302 K 7 4040 S 8 3480 C 9 51647 P 10 10634 V 11 10634 H 12 3480

Mikor van születésnapom? Mindenki kísérje meg szerencsését a születésnapjára feljegyzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek postafordulattal megrendelés esetén nálunk kaphatók, úgy hogy bárki kiválaszhatja saját számát.

Ha időközben e szám elfogyott volna, hasonlókat küldünk.

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.
Az I. osztályu eredeti sorsjegyek tervszerű betétei a következők:
egy nyolczad (1/8) forint —.75 vagyis 1.50 korona egy negyed (1/4) forint 1.50 vagyis 3.— korona egy fél (1/2) — 3.— — 6.— — egy egész (1) — 6.— — 12.—
A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megbízásokat kérünk azonnal, de legkésőbb folyó évi május hó 5-ig közvetlenül hozzánk beküldeni.

FIÓKOK:
V., Váci-körút 4. sz.
Múzeum-körút 11. sz.
Erzsébet-körút 54. sz.
TÖRÖK A. és T^{SA}
bankháza,
Budapest, VI., Teréz-körút 46a.

Sok és igen nagy nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek és pedig rövid idő alatt hat millió koronánál többet.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.**

Ezevel megrendelek a m. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályához darab eredeti osztálysorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

Az _____ korona összeg { utánveendő } A nem tetsző tör-
{ postautalvánnyal küldöm } lendő
{ mellékelve bankjegyekben (bélyegekből) }

Pontos cím: _____

Fő-üzlet: Zöldfa-u. elején. HÁASZ MANÓ női divatáruház, Nagyvárad. Fiók-üzlet: Amerikai áruház.

Szíves figyelmét kívánom felhívni a t. vevőközönségnek remekül összeválogatott és tekintettel a mindenki által ismert óriási forgalomra, abban a helyzetben vagyok, hogy határozottan olcsóbban adhatok, mint bárki.

tavaszi újdonságaimra

T. vevőim még azon előnyben részesülnek, hogy már 10 frt bevásárlásnál, bárha az részletekben történik is, saját műtermemben (Zöldfa-utca 29. sz.) készült 60 cm. magas életnagyságú fényképet kapnak teljesen ingyen, esupán a papírkéretért s a reá való feszítésért önköltségemet, 1 frt 50 krt számítom fel. Maga ez életnagyságú fénykép a világ egy műintézetében sem szerkeszthető be olcsóbban, mint 10 forintért.

Figyelmeztetés.

Van szerencsénk ezennel a n. é. fogyasztó közönséget értesíteni, hogy a Dreher-féle palaczk sernek csak az tekinthető, melynek dugója

beégetéssel van ellátva.

Ezen figyelmeztetést azért tartjuk szükségesnek, mert tapasztaltuk, hogy „B. Sz.” monogramunkkal ellátott üvegeinket más gyártmányu serrel is hozzák forgalomba.

Tisztelettel

Bognár és Szántó,

Dreher Antal serfőzdejének képviselője.

154

HOFFER BERTALAN

paplan és matrác különlegességek gyártása
NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár-épület).

Milyen csalódás

éri azokat, kik mindent hisznek, azt is, hogy a házilag elkészített paplanokat a kereskedők készítik a saját műhelyükben, pedig az nem igaz, mert csak az én gyári helyiségemben készülnek a valódi, kitűnő

PAPLANOK!

Ez a házilag készült, valódi paplan, a többi csak rossz utánzat, a mit a vevő, sajnos, csak a saját kárán tud meg, de már későn.

Ruge paplan. 1 frt 60 kr.	Kasmier paplan 2 frt 40 kr.	Gloria paplan 3 frt 25 kr
Jobb > 1 > 80 >	Jobb > 3 > 60 >	Atlasz v. selyem paplan 6 > — >
Gratióz, kelengye-paplan, atlasz 10 frt. Valódi gyapju kasmir 10 frt.		

Paplan-áthuzás jutányosan elvállaltatik.

Szabóknak különösen ajánlom táblás és méteres vattáimat

Tisztelettel

HOFFER BERTALAN Fő-utca, (Bazár-épület).

89

STROHMAYER PÁL

áruháza,

Nagyvárad, Szt. László-tér 1., kishídfő.

A volt Kunz József és Társa czég helyiségében.
Bejárat a Gazdasági bank alatt, nem a sarkon.

Elsőrendü vászon és fehérenemü üzlet.

Valódi rumburgi vásznak gyári raktára.

Férfi és női fehérenemü vállalat.

Menyasszonyi kelengyék

200 koronától 10.000 koronáig.

Teljesen ujonnan berendezett nagy szőnyeg osztály.

Mindennemü futó és pamlag szőnyegek, ágy és asztal terítők, szövet és csipke függönyök stb. a legújabb divat szerint minden igénynek megfelelő minőségekben, a legolcsóbb árak mellett.

Paplan és matrác vállalat.

Szolid szabott árak, pontos kiszolgálás!

Biharvármegye

gazdaközönségének

figyelmét felhívjuk 56 év óta fennálló üzletünkre, hol

gazdasági gépek

kijavitása és jókarba helyezése gyorsan, pontosan és

feltűnő jutányos árban teljesítetik.

Ugyanott raktáron tartjuk a számos kitüntetést nyert

világhírü nagyváradi

érczesengőket,

továbbá a czégtulajdonos EHRlich Mór ur által feltalált s szabadalmazott

tömlő-kapcsolókat,

melyek minden gazdasági és községi fecskendőhöz szükségesek és nélkülözhetetlenek.

Továbbá nagy raktárt tartunk a szenzációs találmányt képező

szabadalmazott viznélküli

„PLUTO“

árnyékszék-betétből,

melyek beszerzését orvosi tekintélyek minden gondos családapa kötelességévé tették, minthogy azok alkalmazása számos betegségnek elejét veszi.

Czégünk speciálitását képezik még: szabadalmazott szűrőkészülékkel ellátott

szivattyus - kutak,

nemkülönben hírneves templomi, gazdasági és iskolai

harangok

és általában mindennemü géprészek előállítására és bármilyen érczmunka.

Rosenthal és Ehrlich

ércz- és harangöntők, szabadalmazott kutkésztők. Csengő-gyár.

Alapítottatott 1847-ben.

Nagyvárad, Szacs vay-utca (saját ház).

Horváth János

szücs-mester.

Üzlethelyiség: Nagyváradi, Olasz, Fő-utca,
Orsolya-zárdával szemben.

Nyári megőrzés végett uti bunda, városi kabát, lábszákot és szóval mindenféle szőrme-árut, szőnyeget és függönyöket stb.

Lakás: **Nagy-Magyar-utca 332. szám** (saját ház).

Mély tisztelettel

Horváth János,

szücs-mester.

127

Raktárhelyiség biztosítva van tűz ellen

12 ezer koronáig.

Első nagyvárad gyári festékraktár,

Nagyvárad,

Nagy-Teleki-utca 532. szám, saját ház.

A megye legolcsóbb bevásárlási forrása:

1 kg borostyánkő szobapadló-lack	— 75
1 kg spiritus	1 —
1 kg amerikai	1 —
1 kg linoleum	1 —

5 féle színben gyorsan száradó lütkőfényvel és tartóssággal bírnak.

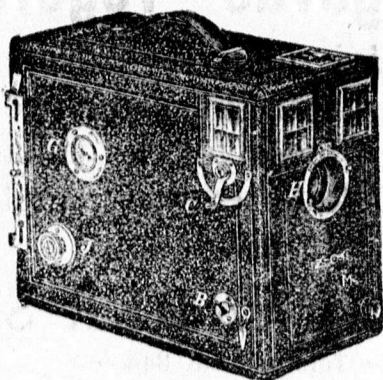
Száraz és olajbátort festékek minden színben. Szobafestő és mázólc **ecsetek** jutányos árban, angol kocsilackok (Nobles et Hoara) ugyisint belföldi kocsis és butor lackok nagy raktára.

Festék különlegességekben nagy választék!

Vidéki megrendeléseket pontosan és lelkiismeretesen teljesít. Árjegyzék kívánatra ingyen.

Tisztelettel

Gallovits I.

Képes árjegyzék bérmentve.

Mindennemű

fényképezési kellékek és gépek

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL

Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

ELEK JÓZSEF

női- és úri divat, vászon- és fehérnemű áruktára

Nagyvárad, (Szent László-tér).

(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett újdonságait női ruha **szövetekben**, a legszebb kivitel és legfinomabb minőségig. **Lioni selymek**, Chine, egy színű és fekete színekben. **Ponges** óriási választékban. **Diszek** és teljes kellékek.

Zephyr, Batist mosókelmék, **Nap- és esőernyők** nagy választékban.

OBERLEITNER E. és FIAI

cs. és kir. **vászon és asztalnemű** egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak, legjobb minőségű Chiffonok

és pamut-vásznak.

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Mintákat kívánatra azonnal küldök.

TELEPHON.

HERCZEGH GYULA

TELEPHON.

rövidáru és férfi-divat üzlete

Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség tudomására juttatni, miszerint a Kunz József és Társa urak üzletének egy részét:

a rövidáru és férfi divat-osztályt

átvettem s azt a legújabb, legjobb és legszebb árukkal újonnan berendeztem és saját bejegyzett cégem alatt tovább vezetem. Nagy választéku áruim közül a következőket emelem ki. **csipkék, szalagok, himzések, pamutok, bélésárúk és szabó kellékek** és egyéb rövidáru cikkek. Nagy választék: **nyakkendőben**, továbbá legyezők, illatszerek a legjobb minőségű és divatos **férfi ingek, gallérok és kézelők**, kézelő-gombok, nyakkendő-tűk és különféle **férfi divatcikkek** és női **diszkellékek**

Főtörkvésem leendő előzékeny, pontos kiszolgálás,

jutányos szabott árak

és jó árú által a n. é. közönség szives pártfogását kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

HERCZEGH GYULA.

Törlesztéses kölcsönt

5°

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.
Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körút 21. szám.

Megóvás végett

a nyári idényre szörmeárut, valamint szőnyeget, függönyöket, ruhaneműeket kezesség mellett elvállalok.

AUSLÄNDER S.

Telefonszám 344.

CARBOLINEUM

Avenarius szabadalma.

25 év óta jónak bizonyult fakonszerváló szer.

Utánzatoktól óvakodjanak.

Carbolineum gyár:

B. Avenarius Amstetten N.-Ö.

Iroda: Bécs, III. 1. Hauptstrasse 18.

Kapható: Andrányi Károly és fiainál Nagyváradon.

Lapunk kiadóhivatala utján megrendelhető csekély havi részletfizetés mellett.

Franklin Társulat kiadása

MAGYAR REMEKIRÓK

A magyar irodalom főbb művei.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKIROK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

Minden remekíró munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltatással és életrajzzal.

KEDVEZMÉNY A MAGYAR REMEKIRÓK MEGRENDELŐINEK.

Shakespeare, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekírók-nak

Shakspeare összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekírók-éval azonos díszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekírók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar

A Magyar Remekírók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félévenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekírók 3 koronás (Shakspeare színműveivel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhető meg a Rendelő-lap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a „TISZÁNTUL” kiadóhivatalához.

Ezekon kívül benn lesznek a **MAGYAR REMEKIROK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István gr., Teleki László gr., Zrínyi Miklós, Népié Lyra, Népballadák, Kuruczoktészlet.

A magyar nemzeti irodalom kincsesházát képezi a Magyar Remekírók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyöntetű összkiadásának ára 55 kötetben, díszes vászonkötésben **220 korona.**

RENDELŐ-LAP.

A **„TISZÁNTUL”** kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a **Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytárs.-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.**

- a) A «Magyar Remekírókat» 55 kötetben 220 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
b) A «Magyar Remekírókat» és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
c) A «Magyar Remekírókat» és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.
d) A «Magyar Remekírókat» Shakspeare nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévenként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én *Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapestben* fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárat s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a portóköltség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. *A vételár első részlete az első szállításkor utánvétetik.*

Lakás és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.

A KI AKAR

legújabb divatu női ruhaszöveteket, delain, karton, vászon, chiffon és mindennemű női divatáru cikket

olcsón és jól vásárolni,

az látogassa meg az **»Amerikai áruházat«** FŐ-UTCZA, BAZÁR- (SZINHÁZI)-ÉPÜLET — minden vevő a ki 10 forintért (habár részletekben is) vásárol, egy

é l e t n a g y s á g u f é n y k é p

nagyobbítást papír kerettel ellátva **1** forint **50** krajczárért kap.

5 forint bevásárlásnál minden ráfizetés nélkül egy ingyen fényképes mellű vagy medailon, vagy nyakkendőű.

Minden 5 forintos bevásárlásnál egy 50 cm. méter magas és 40 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint.

A tavaszi szezon beálltával van szerencsénk raktárunkon levő legújabb saten, selyem, szövet és mosó blousainkat, nyakkendőket, divatos alszoknyákat, nap- és esőernyőket, sétapálcákat, gyermekruhácskákat, férfi, női és gyermek keztüket és harisnyákat ajánlani, melyek a legjobb minőségben és legolcsóbb árban kaphatók. Nagy raktárt tartunk férfi, női és gyermek **fehérneműekben**, továbbá mindenféle gyermek játékszerekben, gyermekkocsikban és reformszékekben. Szobadiszkek, faldiszkek, pálmák, továbbá evőeszközök, útózó kosarak és bőröndök **igen olcsó árban** kaphatók.

Különös figyelmébe ajánljuk a n. é. vevőközönségnek, hogy minden 5 ftos bevásárlásnál egy 50 cm. hosszú és 40 cm. széles és minden 10 ftos bevásárlásnál egy 70 cm. hosszú és 55 cm. széles **ingyen fényképet** adunk, csupán a keretért kell a nagyobb fényképért 1 ft 50 kr., a kisebb fényképnél 1 forintot fizetni. Minden ráfizetés nélkül kap a vevő 5 ftos vásárlás után egy fényképes mellűt, vagy medailont, vagy nyakkendőűt. Megjegyezni kívánjuk, hogy a vevők minden legkisebb bevásárlásról is kapnak szelvényt, mely összegyűjtve 5 vagy 10 forint összegig jogosít fényképre.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

Friss és Társa, korona- és fillér-bazár, Fő-utca.

Minden 10 forintos bevásárlásnál egy 70 cm. méter magas és 50 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint 50 kr.

5 forintos bevásárlásnál minden ráfizetés nélkül ingyen fényképes mellű vagy medailon vagy nyakkendőű.

A legújabb

női felöltők

és remek szép tavaszi ruhakelmék

már megérkeztek

SPITZER TESTVÉREK divatáru-házába,

melyek meglepő olcsó áraik és remek szép minőségükért

általános feltűnést keltenek.

Kivételes olcsóság!

Elegáns legújabb tavaszi ruha — — — 2 forint
Divatos finom fekete ruha — — — 3 forint
Tavaszi legújabb angol ruha — — — 4 forint

Finom Mohair női ruhára 1 ft.	Finom Luster női ruhára 1 ft 20 kr.	Finom camgarn női ruhára 1 ft 50 kr.	Selyem kelme menyasszonynak 75 kr.	Fekete legfinomabb divatkelmék 1 ft 20 kr.
Kitűnő jó kartonok 20 kr.	Finom angol mosó kelme 35 kr.	Női felöltők	Legújabb női blous 1 ft 20 kr.	Blous selymek 1 ft 20 kr.
Remek napernyők 2-5 ftig.	Remek szép tavaszi kabátok Legfin. tavaszi kabátok (selyem bélés) Elegáns divatos tavaszi gallérok Igen csinos leányka kabátka Legújabb női palatot		5, 6, 8 ft 10, 12, 15 ft 6, 8, 10 ft 5, 6, 7 ft 10, 12, 16 ft	Hölgy-esernyők legújabb 2 ft.
	Legújabb függönyök 1 ft 20 kr.	Agyterítők 2 ft.		
Hölgy vászon női ingekre 6 ft.	Hölgy-sifon női fehérneműre 6 ft.	Szőnyegek 20 krtól 2 ftig.	Uri-vászon lábbravalóra 8 ft.	Uri-sifon ingekre 9 ft 50 kr.
Magyar vászon lepedőkre 5 ft.	Magyar sifon ágyneműre 7 ft.	Paplanok 1.60 2.50 3 ft.	Matraczok 5, 7 és 10 forint.	Uri-ingek legjobb minőségű 1 ft 60 kr.

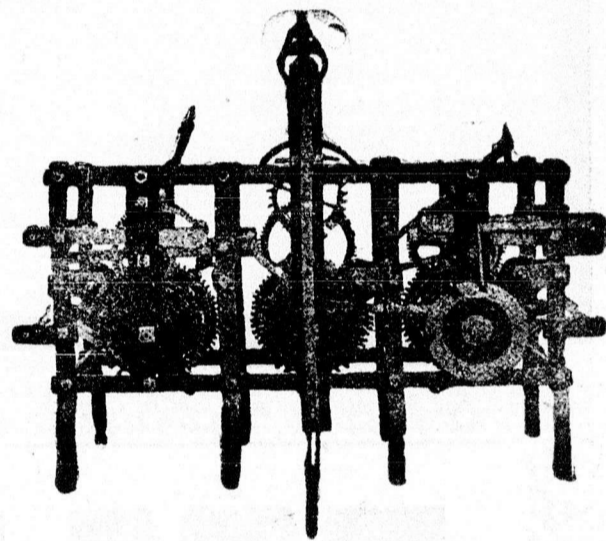
Menyasszonyi kelengye

legkedvezőbb bevásárlási helye. Teljes kelengye már 100 forinttól kezdve a legfinomabbig.

Ertesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint az egyházi és községi előljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórák üzletét,

melyben 16 éven keresztül mint művezető voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen, a régi jó hírnévhez méltóan, a régi czég alatt tovább folytatam.

Szíves pártfogásukat és megrendelésüket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközölök, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vagyok kiváló tisztelettel:

Mezey Dezső,

lakatos- és toronyóra-készítő,

Nagyvárad, Szent János-utca 20 szám.

Telefon-szám 384.

50

Egyedül álló legnagyobb nyaraló- és moly ellen biztosító vállalat.

Nagyvárad, Zöldfa-utca. **Heiman Lipót és társa** Nagyvárad, Zöldfa-utca. Telefon 243. sz.

női felöltők áruháza.

Mindennemű szőrmeárak, u. m.: **bundák, lábzsákok, Coliek, ruhák, szőnyegek** és minden e szakhoz tartozó árak **nyári megőrzésre elfogadtainak.**

Ünnep és szombat napokon zárva.

Kívánatra a megőrzésre szánt tárgyak elszállítatnak.

Az összes raktárhelyiségek tüzkár ellen biztosítva vannak.

☒
ALKALMI VÉTEL.

≡ Figyelem! ≡

Flegman Ármin áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér, értesíti a n. é. közönséget, hogy tülhalmozott raktára miatt **színes selymeket, napernyőket és selyem blousokat** mélyen reducált árában ki-árusít. Mindenki saját érdeke e tényről meggyőződést szerezzei. — Minden más raktáron levő cikkek nevezetesen gyönyörű francia batistok, a legújabb fekete és színes ruhakelmék, különlegességek batist-blousok és divatövekben, valamint női fehérnemű, vászon- és asztalneműek ösmert »szolid szabott árakban« kaphatók.

FÉLIX-FÜRDŐ

(Nagyvárad mellett.)

Kényelmes közlekedés, vasuton Nagyváradtól félóra, kocsin háromnegyed órai távolban. Május és augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Az új vasuti állomás közvetlenül a fürdő-telep mellett van.

Az európai híré 49° C. természetes hévviz javálva van: az ízületek és izmok csuzos bántalmainál, idült s különösen savós ízületi loboknál, csonttörések és ficzámok után visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Allandó fürdőorvos: DR. MATULAY KÁROLY.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 60 fill. és 6 kor. között változik, gyógyterem (Coursalon) hirlapokkal, zongora és teke-asztallal. Teraszok szép kilátással. Éttermek, sétahelyek a fürdő telepén és mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó teke-pálya van.

Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve.

A régi Félix meder egészen ujonnan lett átalakítva, kényelmes vetkező és pihenő helyekkel s mint eddig ezen rendkívüli gyógyhatásu a régi forrás felett épült fürdő, meghagyva az ősrégi szokást, közös fürdésre használtatik.

Nagyváraddal telefon-összeköttetés. Prospektust kívánatra küld bérmentve

a Fürdőkezelőség.